

Začet, dolovec in obrtnik
na kmetu narodni vodnik!

Izjaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za tiskovništvo
za celo leto Din 50—
lasirati po tarifi. — Pis-
manim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva“.

Vsako užijte vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čekovnem sa-
vodu št. 11.568.

Nečedna in nemoralna sredstva.

V politiki se dogajajo včasih prav nečedne stvari. Zlasti Korošecova stranka ni nikoli izbirala sredstva v boju proti naši stranki. Toliko nemoralneje je bilo to zategadelj, ker se je proglasila za versko stranko, ki je po njenih izjavah primorana braniti pred nami sv. vero. Pametni možje so že zdavnaj majali z glavami, vodilni politiki pa so ob posebno grdih prilikah sami valili odgovornost za take naravnost brezverske čine na neodgovorno novinarstvo. Mislil sem že, da je ta ostudnost — po zaslugi novega tiskovnega zakona — izginila iz našega javnega življenja in da je vse obrekovanje in laganje ostudnejše sorte prepuščeno manjšim in neodgovornim agitatorjem, ki so navezani na take vrste kruh ob Koroševih jaslih. Danes pa mi je prišel v roke dokument, ki pričča, da voditelji SLS niso prav nič spremenili svoje narave, nego da so se samo poslužili druge oblike za demoraliziranje ljudskih mas.

Slučaj je sledeč: Na Stajerskem, v okraju, ki ga smatra g. dr. Hohnjec za svojo domeno, je bil neki posestnik kaznovan zaradi neprijave vozila, ki podleže taksi. Kaznovan pa je bil še oče in sin, ki je to nasledil, se ne čuti krivega. V stiski se je zatekel, kar je čisto naravno in popolnoma v redu, do poslanca svojega okraja g. dr. Hohnjeca. In od tega svojega poslanca je prejel pismo sledeče vsebine:

»Spoštovani gospod! V Vaši zadevi sem se jako potrudil, da bi dosegel odpust kazni. Toda brez uspeha. Sličnih slučajev je bilo veliko, toda vsi taki rekurzi, ki pridejo iz Slovenije, se odbijejo in vse prošnje za odpust ali vsaj za popust kazni se zavrnejo. Vsi ugovori in vsi prigovori tukaj pomenjajo bob v steno. Ne samo jaz sem imel že več takih slučajev, kakoršen je Vaš, tudi gg. Žebot, Bedjanič in menda vsi drugi poslanci našega kluba, končen efekt, končen uspeh pa je bil ta: vsi, ki so bili obsojeni, so morali plačati, vsi brez izjeme! V take okove je Slovenijo vkoval sedanji centralizem, kojemu je lažna težnja, da Slovenijo v gospodarskem oziru izkoristi in izčrpa do zadnjega. To je velika krivda in neodpustljiv greh slovenskih demokratov in samostojnih kmetijcev, da so glasovali za centralistično ustavo in centralistične zakone. Brez njihovih glasov bi ne bilo centralizma, ne bi bilo drugih zakonov, ki so se rodili iz centralizma. Ne bi tudi bilo centralističnega zakona o taksah, ne bi tudi bilo

Vaše odsodbe, saj ste Vi bili po tem zakonu obsojeni. In ti nepoboljšljivi slovenski centralisti potrjujejo — enkrat demokrati, drugičkrat samostojneži —, kakor so pač na vladi, prej so bili na vladi demokratije z Žerjavom na čelu, se daj pa podpira vlado in vse njene ukrepe g. Pucelj — vse te zakone in vsa ogromna bremena za Slovenijo pri glasovanju za državni proračun ali pa za dvanajstine. Take so razmere pri nas — tužna nam majka! Obžalujem, jako obžalujem, da Vam nisem mogel sporočiti veselejših vesti. Ako mislite, da bi Vam milostna prošnja na Nj. Vel. kralja kaj pomagala, Vam moram sporočiti, da po beograjski praksi takšne prošnje nimajo uspeha. Imeli bi samo nove stroške za štemplje (koleke), uspeh pa bi bil odklonilen. Edino to dosežete s prošnjo na finančnega ravnatelja dr. Povaleja v Mariboru, da se Vam dovoli mesečno odplačilo kazni — 150 Din na mesec. Še enkrat iskreno obžalujem, da Vam nisem mogel sporočiti prijetnejših vesti, Vas in Vašo famijo srčno pozdravljam! Dr. Josip Hohnjec s. r., nar. posl. Beograd, 3. febr. 1926.«

Iz previdnosti pa se je prizadevala stranka obrniti tudi na podpisane, ki sem mogel sporočiti le to, kar sem bil zvedel v gen. direkciji posrednih porezov. In zvedel sem bil to, da je treba nove vloge, da se rekvirira akt, a vse drugo se more vedeti šele, kadar bo vse preiskano. Pismo, ki ga je podpisal g. dr. Hohnjec, pa vé vse druge reči. Način agitacije, kakor ga vidimo v pismu, močno ponižuje g. Hohnjeca. Pred vsem zato, ker ni dolgo časa poteklo, odkar je napisal g. dr. Hohnjec v »Slovenec« uvodnik, kjer je skušal dokazati, da je greh biti v Sloveniji pri kakšni drugi stranki, kakor pri SLS. Zdaj pa pride meni v roke pismo take nemoralne in lažnjive vsebine izpod njegovega peresa. Predvsem ugotavljam, da je laž trditev, da bi ne bilo centralizma brez naših glasov. Ustava je izglasovana z 223 glasovi, zadoščalo pa je 211 glasov. Naših poslancev pa je bilo 9 takrat v skupščini. Druga laž g. dr. Hohnjeca v z lastno roko pisanim pismu je, da bi brez naših glasov ne bilo niti zakona o taksah, dasi on dobro ve, da nisem proti taksnemu zakonu samo glasoval, nego prav učinkovito tudi govoril. Poleg ostale nemoralne demagogije se je veleučnemu gospodu doktorju primeril še drugi maler. Vedeti bi moral, če bi take interven-

cije resnično vršil, da za finančne prestopke zakon ne dovoljuje kraljevske pomilostitve.

Najhujša stvar pa, ki je ljutomerskega poslanca zadela pri njegovem nepoštenem agitiranju, je sledeča: Ko sem jaz sam izročal od stranke doposlano mi vlogo za revizijo postopanja, sem na moje vprašanje in še večje začudenje, kdaj je g. dr. Hohnjec o tem predmetu interveniral, dobil precizen odgovor, da g. dr. Hohnjec o tej

stvari nikoli ni interveniral pri gen. direktorju g. Robšaku. Tableau! Je torej tudi kapitalna laž uvodni stavek v njegovem pismu, da »se je jako potrudil«.

Pri vsem tem vidim, da je upravičeno vprašanje: ali je g. dr. Hohnjec res poklican tolmačiti slovenski javnosti, da mora vsak veren katolik biti pristaš samo SLS?

Beograd, 19. februarja 1926.

Ivan Pucelj.

Odkrita beseda o davkih.

Slovenski eseslarji in samostojni demokrati so se čez noč znašli v bratskem objemu v boju proti nam, in sicer ravno v najbolj občutljivi točki, ki se tiče vseh Slovencev brez izjeme, namreč v davčnem vprašanju. Eni kot drugi nas hočejo pred ljudstvom očrtniti s tem, da naši poslanci niso dosegli znižanja davkov za Slovenijo.

To je hud očitek. To je naravnost strupen očitek. Zato pa smo prisiljeni, da enkrat ljudem jasno in določno povemo, kako da stoji zadeva z davki v resnici. Potem naj pa sodijo ljudje sami.

Podržavljenje davkov.

Pred vojno smo plačevali v Sloveniji dve vrsti davkov. Imeli smo državne davke in avtonomne (t. j. deželne, okrajne in občinske) doklade. Državni davek ni bil ravno visok, avtonomne doklade pa so bile odmerjene na podlagi državnega davka in tudi ne preveč občutljive.

Ko pa je prišel prevrat, se je takratna narodna vlada z vso silo zavzela za podržavljenje vseh avtonomnih ustanov. Mi nismo slišali niti besedice protesta proti podržavljenju bolnišnic, raznih šol in drugih nekdanjih deželnih in občinskih naprav. Za podržavljenje se je zavzemala (oziroma ni proti podržavljenju protestirala) tedanja narodna vlada zato, ker je po stari avstrijski praksi računala na to, da bo vse te ustanove in naprave vzdrževala država, in da avtonomnim korporacijam ne bo več plačevati prispevkov za vzdrževanje. V svojih računih pa se je takratna vlada temeljito zmotila, ker je država zahtevala s prevzetjem raznih ustanov v svojo oskrbo tudi podržavljenje avtonomnih doklad! Tudi proti temu podržavljenju se takratna vlada ni upirala. Kakor hitro pa je imela enkrat država vse naše dohodke v svojih rokah, se je pokazalo, da je »podržavljenje« vse nekaj drugega kakor

kakor pa je bilo v bivši Avstriji. V Avstriji je dunajska centrala tudi dajala, če je bilo treba, beograjska centrala pa je navajena več jemati kakor dajati! Te razlike tedanja »prevratna« narodna vlada ni poznala (to bodi njeno edino opravičilo!), s svojim nepoznavanjem razmer pa je povzročila Sloveniji ogromno škodo!

Kdo pa je takrat odločeval v narodni vladi, ki je dopustila brez protesta podržavljenje davkov?

To so bili današnji eseslarji in samostojni demokrati!

A sedaj vprašamo vse poštene ljudi: Ali ni to nečloveška svinjarija, da ti ljudje, ki so s svojim neznanjem zakrivali vse zlo, ki danes tlači Slovenijo, vpijejo na poslanca Pucelja in na radičevce sploh, češ da so oni tisti grešniki, puste Slovenijo odirati?

Druga hinavščina.

Ko so bili davki enkrat podržavljeni, jih ni bilo mogoče več znižati brez privoljenja centralne vlade in brez odobrenja državnega zbora.

V državnem zboru pa skromna peščica slovenskih poslancev ne pomeni prav nič. Dr. Korošec se lahko stokrat piše Korošec in ima lahko v svojem žepu vseh 26 slovenskih mandatov, pa vendar proti ogromni večini vseh poslancev (ki jih je 315!) ne bo nikdar nič opravil! To velja tudi za dr. Žerjava in sploh za vsakega. To dobro vesta i dr. Korošec i dr. Žerjav, a kljub temu »zahtevata« od poslanca Pucelja in od radičevcev sploh, naj oni znižajo davke za Slovenijo!

Mi si pa dovoljujemo vprašati dr. Korošca: Ali niste bili vi tudi že parkrat minister? Ali niste bili celo podpredsednik vlade? Ali niste imeli v Davidovičevi vladi celo še tri svoje tovariše v vladi? Da ali ne? Sedaj pa odgovorite na vprašanje: Kaj pa ste Vi kot minister storili za olajšanje davčnega bremena v Sloveniji? Ali ste le en-

krat sklenili kakšen dogovor s svojimi srbskimi tovariši v tem oziru? Niste ga!

Tako vprašamo tudi samostojne demokrate: Ali ni bil dr. Žerjav opetovano minister? Ali niso imeli pod vlado PP samostojni demokratije odločilne moči in besede v državi? Sedaj pa naj pove dr. Žerjav: Ali je on s svojimi tovariši sklenil kdaj kakšen dogovor glede znižanja davkov v Sloveniji, predno je vstopil v vlado? Ni ga sklenil!

Zato pa je od strani samostojnih demokratov in esesarjev brezmejna hinavščina, če danes očitajo posl. Pucelj in radičevcem sploh to, kar so zagrešili oni sami!

Bedasta zahteva!

Našim bralcem ni neznano, kaj je posl. Pucelj kljub vsem težavam pri sedanjem proračunu dosegel za Slovenijo. To je on sam natančno pojasnil v svojih člankih »Iz Radičeve torbe«. Jasno pa je kot beli dan, da on ne bi bil dosegel niti mrvice, če ne bi bil član vladne večine in če ne bi bil imel pri Hrvatih opore.

Tu pa se oglašajo naši esesarji in samostojni demokrati z zahtevo, naj posl. Pucelj in njegovi tovariši iz hrvaškega kluba izstopijo! Oni se pri tem ponosno trkajo na prsi, češ mi hočemo vse ali pa nič! Mi ne maramo »drobtin«!

Vsak pameten človek, ki beograjske današnje razmere količkaj pozna, mora uvideti, da je ta zahteva bedarija prve vrste! Mi smo že zgoraj rekli, da vseh 26 poslancev v Sloveniji ne pomeni v Beogradu prav čisto nič proti 315 poslancem. Verjamemo, da taki slovenski poslanci, ki ne plačujejo nobenega davka, lahko vzdržijo v opoziciji »700 let«, nekaj drugega pa je, če vzdrže v opoziciji lahko tudi slovenski davkoplačevalci! Posl. Pucelj pa je ostal združen s Hrvati, in če Bog da, bo tudi še z naprej ostal, tudi zato, da za slovenske davkoplačevalce doseže vsaj to, kar je v danih razmerah mogoče, če že za enkrat ne more vsega. In dosegel je mnogo, kar mu morajo potrditi vsi objektivni in pravični ljudje! Dr. Korošec in dr. Žerjav pa nista dosegla niti fika, niti najmanjše »drobtine«, da o splošnem znižanju davkov v Sloveniji niti ne govorimo! Taka je resnica in prav nič drugačna!

Kdaj bo mogoče davke znižati?

Da pa ne bodo mogli razni slovenski in jugoslovanski sleparji ljudi še z naprej begati z »znižanjem davkov«, hočemo jasno in brez ovinkov odgovoriti tudi na vprašanje, kdaj bo sploh mogoče govoriti o splošnem znižanju davkov.

V Beogradu ima v rokah vso državno moč takozvana »čaršija«. To so bogate trgovske rodbine, ki so večinoma med seboj v sorodu. Te rodbine tvorijo jedro radikalne stranke. Člani teh rodbin so ministri, visoki generali in diplomati. S pomočjo teh vlada beograjska »čaršija« tudi celo državo in je seveda tudi svoji neomejeni moči primerno izkoriščala, skrbeč seveda v prvi vrsti za svoje koristi, potem pa za koristi radikalne stranke.

»Ljudstvo« in »država« so v ustih teh ljudi samo prazna fraza!

Dokler pa bo držala državno moč v svojih rokah beograjska »čaršija« — ne Srbi, ker srbski narod pod vlado »čaršije« ravno tako trpi kot naš —, tako dolgo na kakšno izpremembo pri plačevanju davkov ni misliti!

Kdor to vé in razume, bo razumel tudi, da o znižanju davkov ni govora, dokler »čaršija« in njena moč ne bo padla in dokler ne izgubi vodilne vloge v državi radikalna stranka!

Sedaj pa se vprašajmo: Kdo pa naj »čaršijo« spravi ob njeno moč? Kdo naj radikalom pobere nekaj mandatorov, da ne bodo več sami odločevali o usodi cele države?

Ali naj vrže »čaršijo« in radikalne s Pašićem vred dr. Korošec s svojimi slovenskimi poslanci? Ali jih naj vrže dr. Žerjav? Kaj pa hočeta ta dva revčka, pa magari da dobi eden ali drugi vseh 26 mandatorov? Za počti!

Edina moč in sila v naši državi, ki lahko čaršijo in Pašića toliko oslabi, da se bodo morali ozirati tudi na potrebe ostalih delov države, so Hrvati! To je danes tako nepobitna resnica, kakor je dvakrat dve štiri!

Tako ne more dalje.

Kar se ni dogajalo pod bivšim avstrijskim aristokratskim režimom in kar si gotovi gospodje, prožeti avstrijskega birokratizma, do zadnjega časa niso upali dovoliti, to se je sedaj v osmem letu svobode kot v posmeh vsem frazam o prosvitljeni »demokraciji« začelo s polno paro proizvajati.

Občinske uprave — od prebivalstva samega iz svoje srede izvoljenih odbornikov — so imele vedno toliko neokrnjenih samoupravnih lastnosti in pravic, da so v lastnem delokrogu — upravljanju lastnega imetja občine, iskanju dohodkov, kritju z dokladami itd. zamogle odločati po lastnem preudarku, kar se v normalnih ukrepih niti pod Avstrijo ni oviralo.

Vsakemu je jasno, da moške občinske odborniki, ki živijo v občini v razmerah kot vsi ostali prebivalci, najbolje poznajo svoje lastne in s tem splošne težnje in potrebe prebivalstva, da zamorejo ti moške po lastnih izkustvih presoati n. pr., iz katerih virov se mora črpati dohodek in kritje občinskih izdatkov, katere doklade naj se pobirajo itd, pač mnogo bolje, kot kak okosteneli birokrat, ki sedi celo življenje za pultom, o kmetem življenju, gošpodarstvu, stiskah, revščini nima pojma in mu je vse to španska vas.

In tako smo v naši »svobodi« srečno prijadrali do tega, da so se iz urada g. vel. župana začeli sklepati »avtonomnih« (!?) občinskih odborov kratkomalo razveljavljati ter se od nekoga »V z.« velikega župana podpisane človeka kratkomalo diktira — »naročam« (!?), da občinski odbor takoj sklene naslednje itd.!!!

Nekdo (menda kak uradnik) naroča — ukazuje svobodnim možem: 17 do 25 tim občinskim od-

Iz tega dejstva pa sledi spoznanje, da je dolžnost vseh, katerim je res nekaj na tem, da pridemo do pravične razdelitve davčnih bremen, da podpro z vso svojo močjo Hrvate in Radiča, ki je edini človek v državi, ki je Pašiću kos!

Iz povedanega pa je tudi razvidno, kako veliko napako sta napravila dr. Korošec in dr. Žerjav, ki namesto da bi Hrvate podpirali, ne znata drugega kakor Radiča in Hrvatoma padati v hrbet! Za politiko, kakor jo vodita dr. Korošec in dr. Žerjav, smo Slovenci mnogo preslabi, in če še toliko govorimo o svoji moralni in kulturni sili, je vse zastoj! Da bi se uprli s silo, za to nas je premalo in tako bedast menda ni nihče med nami, da bi računali na to, da bo kdaj počila kakšna angleška puška za nas. Preostaja torej le druga pot, da se namreč opremo na Hrvate v svojem boju proti »čaršiji«. Na to pot je krenil posl. Pucelj in po tej poti gre ZSKL v trdem prepričanju, da bo samo po tej poti tudi slovenski davkoplačevalci prišli do svoje pravice. Ta pot bo še dolga in trnjeva, pripeljala pa nas bo do gotove zmage, če bomo pametni in složni.

1926) prejeli doklad nekaj 20.000 Din za leto 1925, ko je n. sam šolski proračun znašal 34.000 dinarjev!!!

Pri tem nastali kaos — sad d. tata iz Ljubljane — je nepopravljiv.

Da se temu vsaj delno odpora, je sklenil občinski odbor v proračunu za leto 1926 zvišati doklade na trošarino vina od 150% 250%. Ta proračun je bil odposlan v začetku novembra 1925. Sedaj drugi polovici svečana, torej treh mesecih, pa se pojavi zomogočni gospod »V z.« in diktira »Naročam, da sklene občinski odbor 400% doklade na vinsko trošarino«, sicer se črta 165% doklade na direktne davke. Da se izogni občina po lanskem načinu doprinese novega deficita, ki bi tako občinski znašal koncem leta 1925 40.000 Din, se mora postaviti pozo cirkuških opic in zaples pod bičem!!! Tako zahteva »z. svoboda« demokracije iz Ljubljane prestolice prosvitljenih Slovencev.

Ker se vse to dogaja v imenu velikega župana, vljudno vprašamo, je li to g. velikemu županu, di dejansko znano (lani smo nam ga opozorili) in če to g. veliki župan odobrava? Potem ne rabite v občinskih odborov, temveč postavite Vaše gospode »V z.«, da zagospodarijo nad rajo slovensko!

Gosp. »V z.« motivira svoj pritisk na zvišanje doklad na vino vsod, da se tako enakomerno razdele davki (?), ne da bi pa to motivacijo znal tudi dokazati.

Pri nas se v splošnem vse gošpodarstvo csredotoči okrog vinorej, ker pusta zemlja in hribovi kraji niso za drugo. Vinogradniki plača zemljiški davek z vso primerno. Ko spravi pridelek (če mu kopraste!) v sod, že gospodje o davčne oblasti vse izmerijo, praradi še nekaj »primaknejo« in za pet se mora plačati dohodnina, torej že dvojno obdavčenje od iste predmeta. Kot tretje pa pride trošarina, katero plača zopet producent, ker to je stara stvar (kupi vsa taka bremena že pri nakupu prevzeli na producenta). Gospod »V z.« bi bilo seveda zastoj o praviti, ker tega ne razume, da stane vino producenta mnogo več, kot znaša izkupiček, kar je vzrok, da stoji velika večina vinogradnikov pred bobnom (katerega občutke g. »V z.« jaz prav od srca privščil). Čim dražje je vino, čim višje se tira njega cena z obdačenjem tem manj se ga konsumira, tem manj se ga more prodati, tem nižje je cena in tem večje siromaštvo vinogradnikov.

Razun tega pa se s tem ubija Slovenijo, katero ščititi je menda dolžnost tudi g. velikega župana. Goštilničarji so vedno prihajali oselno nakupiti vino k producentu. Sedaj pa znaša že sama trošarina na vagon vina, ki se mora vnaprej plačati, tako bajne vsote, da jih noben goštilničar ne zmore. Zato mora kupovati sproti v malih količinah pri večjih trgovcih. Ti pa dovažajo skoraj izključno samo banaška in danimatska vina. Pri nas v Sloveniji je nastala že popolna vinska kriza. Vina se prodati ne more, ljudstvo

ga je primerano popiti doma, denarja ni, ubožstvo strahovito, boben ropoče!

Ako g. veliki župan teh razmer ne poznate, prosimo, informirajte se o stvari pri kmetijskih strokovnjakih, Kmetijski družbi itd., ne pa pri Vaših »V. z.«, ki zadeve ne razumejo.

Ako se Vam ne zdi vredno stopiti potrebno v zaščito propadajoče-

ga vinogradarstva, vsaj ne ovirajte pri tem svobodnega prepričanja in poslovanja občinskih odbornikov, ki bodo pač bolje vedeli kot Vaš »V. z.«, kje jih čevlji žuli.

Ako ne marate niti tega, potem razpustite (da bo demokracija popolna) občinska zastopstva, nastavite po deželi svoje »V. z.«, vinogradnikom pa oskrbite karte za Ameriko.

Ivo Urek.

Trboveljska družba, naše delavstvo in gospodarstvo.

Trboveljska premogokopna družba je največje industrijsko podjetje ne samo v Sloveniji, temveč v celi SHS državi. Glavni delniški kapital in torej tudi ves njen dobiček je v rokah inozemcev, nemških in francoskih kapitalistov. Delavstvu te družbe se godi slabo. Družba je zadnja leta zaslužila ogromne svote — po 50 milijonov dinarjev in več na leto. Poleg tega je krila ta družba ogromne investicijske izdatke v Rajhenburgu in drugih revirjih iz tekočih dohodkov. Prodajala je doslej premog državi za železnice, industriji in zasebnikom po 330 Din za tono, to je 1000 kg. Ta cena je previsoka, ker je znatno boljši angleški in češki premog cenejši. T. P. D. je uvidela, da te cene ne more več dolgo držati, da jo bo radi konkurence morala znižati. Tega pa noče storiti na račun svojih ogromnih dobičkov, ampak na račun našega delavstva. Že itak nizke mezde hoče znižati. Vse pa, da bi to naletelo na ogromen odpor, zato so si prebrskani kapitalisti izvolili drugo pot. Pravijo namreč, da ni kupcev za toliko množino premoga, kolikor ga sedaj dnevno nakoplje in zato hoče zmanjšati produkcijo. Torej na glavo postavljen princip narodnega gospodarstva, da je treba produkcijo zviševati. Z drugimi besedami se pravi to, odpustiti delavcem ter jih vreči na cesto kot brezposelno rajo. Doslej je T. P. D. vrgla na cesto že kakih 500 delavcev. In grozi, da jih bo vrgla še

ta mesec 2000—3000. S tem hoče doseči, da se bodo brezposelne delavske trupe same ponudile nazaj v delo za vsako ceno, tako, da bo T. P. D. mezde delavcem lahko sama določevala in šele potem izvršila tudi majhno redukcijo sedanjih pretiranih cen za premog.

Mi vemo, da še mali kmet ne vrže hlapca na cesto, ako nima zanj za kak teden dela. Mal obrtnik obdrži v službi svojega pomočnika, ako za krajšo dobo poide delo. Največje podjetje v državi pa je brez srca. T. P. D. vidi samo svoje ogromne in pretirane dohodke, a za bedo svojih delavcev, ki to bogastvo ob neprestani življenjski nevarnosti spravljajo na dan, za bedo delavskih žen in otrok, se ne meni. Vsa naša javnost protestira proti tej velekapitalistični kanallji! Zahtevamo odločno, da tu poseže vlada vmes. Ako T. P. D. preti nevarnost, da se začasno njeni ogromni dobički znižajo, pa naj se zadovolji z manjšimi dohodki. T. P. D. — ki je najbolj umazan in brezobziren podjetnik v naši državi sploh — je treba povedati, da mora, absolutno mora voditi račun tudi o javnem socialnem interesu našega narodnega gospodarstva, kajti zemlja, iz katere vleče ta družba leto za letom ogromne dohodke in pretirane dobičke, je slovenska kmetjska zemlja. Pričakujemo, da bodo prizadeta ministrstva znala in vedela braniti interese našega kmeta in delavca.

Šola in esesarija.

Esesariji so nasprotniki ljudske izobrazbe, to je tisočkrat dokazana resnica. Vkljub temu, da so ustanovili celo vrsto »izobraževalnih« družtev. Kdor pozna razmere, vé, da esesarska »izobraževalna« družstva niso nikdar imela namena izobraževati ljudi, nego jih vzgajati za slepopokorne pristaše esesarije. Naš tovariš Švikaršič je bil svoj čas tajnik pri SLS. In takrat mu je eden od esesarskih voditeljev dejal, naj se nikar ne trudi za izobraževanje ljudstva, kajti neizobraženo ljudstvo bo mnogo lažje držal v okovih SLS, kakor pa izobraženi ljudi. In takratni so bili esesariji vedno.

V zadnjem času smo za te trditve dobili dva nova dokaza.

Ljudska šola v Dvorski vasi.

V Kerkovi rojstni občini Sv. Gregor se nahaja Dvorska vas.

Všolana je v Velike Lašče, ki so oddaljene kake 4 kilometre. Za napredek silno vneti kmečki možje v Dvorski vasi so sklenili, da si napravijo dvorazredno šolo. Doslej se čisto dogaja, posebno pozimi, da otroci ne morejo v oddaljene Velike Lašče. Dvorjanci pa hočejo dati svojim otrokom dobro ljudskošolsko izobrazbo. Zato hočejo imeti šolo doma, da bi otroci tudi po zimi stalno mogli slediti pouku. Razum tega si mislijo pametni možje tako-le: Če bomo imeli šolo v vasi, se bomo tudi mi starejši približali učitelju in ga povabili, da nam predava in nas poučuje. Tudi mi bi se radi še učili! Tako vzorno lepo so si možje celo zamislili, začeli zbirati denar in delati priprave za šolo. No in kdo edini je nastopil proti temu pokretu? Esesarski kolovodje! Z vso divjostjo in hinavsko zahrbtnostjo so začeli ruvati proti tej šoli in se s

tem pokazali v pravi luči. Taki so esesariji vedno bili in bodo vedno ostali. Seveda se Dvorjanci niso vstrašili rovanja proti šoli, nego to jih je še bolj podžgalo k delu in danes že lahko povemo, da je ljudska šola v Dvorski vasi zagotovljena!

Meščanska šola v Št. Vidu nad Ljubljano.

Drugi slučaj se odigrava v Št. Vidu nad Ljubljano. Je to velik kraj, saj šteje občinski odbor 25 mož. Zraven kmetijstva je posebno mizarska obrt zelo močno razvita. Možje, ki vedo, kako važno je tudi za kmeta in obrtnika, ako ima čim največ izobrazbe, so začeli zahtevati ustanovitev meščanske šole, ki bi bila urejena tako, da ne bi vzgajala uradnikov, nego bi v prvi vrsti nudila višjo izobrazbo za kmetijstvo in obrt (rokodelsko). Taka stvar je izvedljiva, kakor nam dokazujejo primeri drugih naprednih držav. Človek bi mislil, da bodo tak predlog podprli vsi, ki trde, da delajo za korist ljudstva. Toda koliko razočaranje! Stanovsko zavedni kmetje in obrtniki so zahtevali šolo, uprli pa so se in se že upirajo v tej občini celih šest let — esesariji. Kar je najbolj žalostno, stoji ti esesariji pod vodstvom g. dekana in dveh profesorjev iz škofo-

vih zavodov. Ti se z vso silo upirajo ustanovitvi meščanske šole, da-siravno bi od nje ljudstvo v Št. Vidu imelo silne koristi: učenci bi stanovali pri starših in bi vendarle dosegli višjo izobrazbo, med tem ko je le redkokdo v stanu pošiljati otroka na šolanje v Ljubljano, Mar kmetko in obrtnikovo dete ne sme biti deležno boljše izobrazbe? Mar mora kmetko, delavčevu in obrtniško dete večno ostati neizobraženo, da bi ga mogli drugi tem lažje gospodarsko izkoriščati in vporabljeni za sužnja? Čudne nazore razkrivajo esesariji in dokazujejo, da niso »ljudska« stranka, v kateri ljudstvo odločuje, nego so stranka, v kateri par hudobnežev drži celo ljudstvo pod kladi-vom in pod bičem. SLS je stranka duševnega nasilja nad manje izobraženimi. Ker pa vsako nasilje enkrat propade, bo propadlo tudi esesarsko duševno nasilje in s tem esesarija sama. Povsod se je še tako zgodilo in tudi pri Sv. Vidu se bo!

Esesarija sovraži izobrazbo, to dokazujejo tudi slučaja Dvorska vas in Št. Vid. Raztolmačite to ljudstvu, da bo spregledalo in pognalo esesarijo iz slovenske hiše! Posebno važno je to za Tebe, slovenski kmet, slovenski obrtnik in slovenski delavec!

Razne politične vesti.

Sporazum. Kakor smo že poročali, je minister Radić doživel na svojem potovanju po Bosni in Dalmaciji velikanske uspehe ter položil trdne temelje za organizacijo svoje stranke tudi v teh pokrajinah, ki so jih doslej smatrali Srbi za čisto srbske, kamor naj bi Radićeva agitacija ne segala. V svoji odkritosrčni prostodušnosti je Radić tudi Bosancem in Dalmatincem razkril, kdo da pravzaprav vlada v Beogradu in kdo v resnici nosi vso težko odgovornost za današnje neurejeno stanje v naši državi. Tako je razumljivo, da so Radićevi govori srbske radikale grozovito raztogotili in v svoji jezi so objavili med njimi in med radićevci sklenjeni sporazum, misleč, da bodo z objavo sporazuma Radića silno oškodovali. V svojih računih pa so se temeljito zmotili in zmotili so se tudi vsi drugi politični nasprotniki Radićevi, posebno še oni v Sloveniji. Zaradi pomanjkanja prostora sicer ne moremo objaviti celega sporazuma, na kratko pa hočemo povedati, kaj stoji v njem, da nam ne bo »Jutro« očitalo, da molčimo iz strahu. V sporazumu stoji, da radićevci priznavajo, da je naša država monarhija, potem priznavajo, da velja v naši državi vidovdanska ustava, priznavajo, da vlada pri nas kralj iz dinastije Karagjorgjević, priznavajo, da imamo samo en parlament v Beogradu in nato naštevajo nekaj zakonov, ki se jih zavežeta obe stranki v parlamentu sprejeti. To je vse! S tem, da so radićevci priznali, da imamo vse to, seveda še niso rekli, da bo pri vsem tem, kar so priznali, da je danes, ostalo tudi večno! V tem je velika razlika, ki jo mora razumeti tudi najbolj priprost člo-

vek. Samo »Slovenec« tega ne razume in vpije še vedno o Radićevi »kapitulaciji«, dočim ves ostali svet ve in razume, da so mogli radićevci in Radić samo na tak način v vlado, če priznajo to, kar je, da morejo tudi v vladi kontrolirati delovanje onih ministrov, ki imajo dejansko vso moč v rokah. Vse napake in nedostatke, ki jih Radić vidi v vladi, pa on jasno in odkrito pripoveduje ljudstvu in brez strahu kaže na vire vsega zla v državi. Tega pa on nikdar ne bi bil mogel storiti, če ne bi bili priznali Hrvatje tega, kar je. Nedostatke in napake on razgrinja pred ljudstvom zato, da bodo ljudje pri prihodnjih volitvah vedeli, kaj jim je storiti in za koga naj glasujejo.

»Zadnji dan« ali »zadnje uro« sedanje vlade napovedujejo esesariji in demokratariji v svojem lažnjivem časopisju dan na dan že celih osem mesecev. Celih osem mesecev že traja »zadnja ura« Pašić-Radićeve vlade. To pač za vsakega razumnega človeka zadostuje, da spozna resnicoljubnost raznih »Jutrov«, »Slovenec«, »Domoljuba«, »Domovine«, »Slov. Gospodarja« in »Straže«. Samo lažejo, lažejo in zopet lažejo! Tako delajo doma in ravno tako tudi v Beogradu. Zato jim pametni ljudje niti doma, niti v Beogradu ničesar več ne verjamejo.

Koroščevci slabši od ciganov. Kakor znanó, je bila od 27. jul. do 6. nov. 1924 na krmilu Davidovič-Koroščeva vlada. Takrat je bil Št. Radić v — opoziciji. In kaj je govoril g. Radić takrat, ko je vladal g. dr. Korošec? Dne 21. septembra 1924 je g. Radić na shodu v Retci pri Karlovcu na Hrvatskem med drugim pobijal tudi nestrpnost

ljudi z ozirom na delovanje sedanjice (t. j. Davidovič - Korošček!) vlade. Ljudje bi radi v svoji nestrpljivosti, da bi se koj čez noč vse preokrenilo v državi in Radič je rabil kot odgovor na ljudsko nestrpnost to-le primeri: Kako ste vi seljaki v Rečici v gospodarstvu strpljivi ter pametni. Niste kakor cigan, ki zvečer njivo zorje, zjutraj pa jo že pride vprašat: Kje je kruh? (Glej »Slov. Gospodar« št. 40 z dne 2. okt. 1924 na prvi strani!) Kaj pa vidimo danes, ko je mesto g. Korošča g. Radič na vladi, a mesto g. Radiča g. Korošček v — opoziciji? Vsak pošten, krščanski in uvidevni človek bi samoumevno pričakoval, da bo g. Korošček s svojo gardo vred že iz hvalečnosti vsaj molčal, ako že ne podpiral g. prosvetnega ministra St. Radiča v njegovem težkem boju za pravice Slovencev in Hrvatov! On, g. dr. Korošček bi tudi lahko priporočal ljudem več strpljivosti z ozirom na delovanje sedanjice vlade, kajti g. Radič je dejansko šele od 18. novembra 1925 v vladi, ko je postal minister. Z ozirom na to dejstvo ne more v tako kratkem času kar čez noč popraviti vsega, kar je pred njim dvanajstero vlad pokvarilo! Cenjeni bralec, tu imaš zopet priliko spoznati, vso pokvarjenost eseslarjev. Kako zabavljajo in kriče na vlado, ki se je šele komaj — pričela. Ali niso slabši od cigana, ki zvečer njivo zorje, zjutraj pa jo že pride vprašat: »Kje je kruh?« Res, vsa Minavska gonja zoper g. Radiča, tov. Puclja in druge naše nesebične in požrtvovalne voditelje, je nekaj tako odirnega in ogabnega, da jih danes vsak kmet, delavec in obrtnik, pa tudi inteligent katerega koli mišljenja najodločnejše — obsoja. S—s.

Eselesarski poslanci nadlegujejo one naše pristase, ki so prostovoljno pristopili k naši stranki, češ da naj izjavijo, da so bili brez svoje vednosti izvoljeni za krajevne odn. okrajne odbornike ZSKL. Ker pa naši odborniki niso nikake šleve, ampak vzor-možje, ki so se radi politične nesposobnosti SLS izjavili za naš program, zato je gonja raznih žebotov zelo značilna. Ladja Eseles pa je razbita, zato je brezplodno, da jo rešujejo razni žeboti, ki imajo najmanj sposobnosti za to, da rešujejo ono, kar so zagrešili veleumi kakor g. Korošček, ki si res ni izgovoril prevžitka v Sloveniji.

Mariborski Eseles-revolver »Naša Straža« je prinesla v 20. številki od 19. t. m. sledečo novico: »Radičevci se hvalijo, da neki bivši g. pater v Dravski dolini agitira za Radiča in se udeležuje zborovanj Radičevske stranke. Čestitamo!« — Na to notico odgovarja naše mariborsko tajništvo: Predmetna notica je zlonamerno puščena v svet, ker mi ne poznamo nobenega bivšega patra, ki bi agitiral za Radiča ter se udeleževal zborovanj Radičeve stranke. Pač pa ima tajništvo (shranjeno kakor suho zlato!) lepo število pristopnih izjav take duhovščine, ki se zaveda, da spada v kmečko - delavski pokret naše stranke. Iz razloga, da teh idealnih borcev za Staro pravdo ne

izdamo v roke rabljem Eseles, ki bi izvajala nad njimi svoje staroznano sovraštvo, začasno imen teh vzornih mož iz ljudstva ne obelodanimo. A prišel bo čas, ko bodo tudi ti tihi naši soboritelji spregovorili svojo besedo in bo to zadnji udarec v razvaline SLS, katere orožje je laž, sumničenje in natolcevanje proti vsem, ki slepo ne sledé poveljem Eseles-generalov.

Hudo je postalo pri srčku. »Jutro«, ko so gospodje brali v zadnji številki našega lista, kaj piše od »Jutrove« in sploh od demokratar-ske gospode neodvisen Nemec o Radiču v graškem listu »Tagespost«. Najbolj jih je zbolelo, ker je neodvisni Nemec povedal čisto odkrito in tudi pravilno, da zla, ki nas tare, nista kriva Radič in Puclj, ampak ravno tisti gospodje, ki v svoji »odkritosti« še dandanes kljub svojemu formalnemu zavezništvu s Hrvati za hrbtom in na skrivaj podpirajo — samostojne demokrate! Odtod tudi »Jutrova« jeza, ker je pošten in neodvisen Nemec enkrat zapisal resnico! Pošteni ljudje pa se nad resnico ne jeze, ampak so veseli, da jo izvedo. Zato smo tudi mi dotični članek objavili in če bo treba, ga bomo še enkrat ponovili, ker slovenskih kmetov tudi »Jutro« in »Domovina« nimata pravice farbati in jih vleči za nos.

Strah in groza! V zadnji številki »Domovine« je objavil dr. Žerjav silno žalosten članek o »koncu« samostojnih kmetov v Sloveniji, ki da so vsi šli za posl. Pucljem v veliko in toplo Radičevo torbo, namesto da bi šli prezebat pod raztrgano Žerjavovo mareljo. Stokanje dr. Žerjava »Domovini« je bilo tako ganljivo, da je njegov domovinski jok in stok ponatisnilo tudi nedeljsko »Jutro«. Pametni in dandanes res samostojni, t. j. samostojno misleči kmetje pa se za Žerjavov jok in stok prav nič ne menijo, ker dobro vedo, da jim Žerjavova politika celih sedem let ni prinesla niti vinarja koristi. Samostojni demokrate so bili od početka Jugoslavije pa do danes skoro nepretrgoma v vladi, toda kaj so storili ali dosegli za kmeta, posebno še za slovenskega kmeta? Nikdar nič! Vsa njihova politika se je dosledno sukala in vrtela okoli tega, da pride ta ali oni njihov pristaš v službo na kakšno lepo mesto, da izpodrine kakšnega klerikalca! Za kmečke gospodarje pa je čisto vse eno, ali se piše n. pr. veliki župan ali pa okrajni glavar Peter ali pa Pavel, ker itak nikdar nobenega izmed njih ne vidi, pač pa gre kmetom za to, kakšna je carina na živino, kako visok je davek itd. V tem oziru pa samostojni demokrate in tudi eseslarji niso nikdar nič storili, čeprav so se vseh 7 let na vladi menjavali. Posledice samostojno-demokratske in esesarske brezbrčnosti pa nosimo danes mi vsi, in jih ne bo zlepa mogoče popraviti, kar tudi čisto odkrito pove-mo! Samostojno misleči kmetje to dandanes jako dobro vedo (in ti-stim, ki tega še ne vedo, bo resnico povedal naš list in naši pristasi), in zato vsi samostojno misleči kmetje prehajajo pod vedno bolj

zmagovito Radičevo zastavo in se za domovinski jok in stok dr. Žerjava toliko zmenijo kot za lanski sneg. Žerjav stoka, mi pa pojemo!

Nesramnost prve vrste je zagrešil nedeljski »Ilustrirani Slove-nec«, ki je objavil na zadnji strani sliko, ki predstavlja davčni vijak, kako stiska Slovenijo, spodaj v besedilu pa je zapisal, da se godi Sloveniji tako pod Pašič-Radič-Pucljevo seljaško vlado. »Slovenec« prav dobro ve, da imajo v Beogradu odločilno besedo v vsakem oziru radikali, ki puščajo Hrvatoma jako malo vpliva zlasti na državne finance, kljub temu pa dela odgovornega za današnje davke v Sloveniji — posl. Puclja, ki niti ni član vlade! Če bi imeli katoliški resnicoljubi v sebi kaj poštenja, bi lojalno priznali, da je bil baš posl.

Puclj tisti, ki je za Slovenijo vsaj nekaj dosegel, dočim vsi eseslar-ski poslanci s Korošcem na čelu niso dosegli niti za en vinar davčnih olajšav! Današnjih visokih davkov v Sloveniji je kriva pred vsem bahavost eseslarskih in demokratskih poslancev, ki so se v Beogradu vedno bahali z bogastvom in z lepoto Slovenije, mi pa danes krvavimo za eseslarsko in demokratsko ošabnost.

V Bolgariji so se vršile občinske volitve. Zemljoradniki so nastopili v dveh strankah. Zmernejša je dobila 17.901 glas, odločnejša pa 11.280 glasov. Največ glasov je dobila stranka narodnih liberalov in sicer 27.793. Izid dokazuje, da niti največje radikalno - demokratsko divjanje proti kmetom ni moglo ubiti kmetijskega pokreta.

Shodi in razne prireditve.

V Kranju se vrši redna mesečna seja okrajnega odbora ZSKL v pondeljek 1. marca ob 10. dop. pri Peterčku. J. Benedikt, tajnik.

Tekačevo pri Rogaški Slatini. V petek 26. t. m. se vrši na Topolah pri tov. Antonu Debelaku sestanek vseh interesentov za postajališče v Tekačevem. Poroča tov. ing. Debelak. Na sestanku so vabljeni vsi, posebno pa naši somišljeniki.

Marenberg-Zg. Vižinga. 14. in 15. t. m. sta se vršila pri nas shoda ZLKS. Osebito krasno uspeli shod v občini Zg. Vižinga je nam porok, da kmetijska misel v teh krajih nevdžrjem napreduje. Izvajanjem tovarišev govornikov je sledilo okoli 200 borcev za kmet-sko stranko, ki so z navdušenimi živio-klici odobrili gospodarsko politiko Štefana Radiča. Na obeh shodih je predsedoval tov. Miha Verdnik. On je pozdravil tov. go-vornike, potem pa dal besedo tov. Lipovšek, ki nam je temeljito po-jasnil naš politični in gospodarski položaj. Povdarjal je, da sta poli-tika in gospodarstvo tesno združena in da je podeželsko ljudstvo radi tega prisiljeno, poseči v poli-tiko ter se organizirati. Na žalost je dosedaj naše ljudstvo vse pre-več zaupalo raznim gospodarskim frakarskim špekulantom, ki so iskali le samega sebe, a na ljud-stvo so zmiraj pozabili. Gospoda je bila zmiraj složna tedaj, ko se je šlo za njeno kožo, le kmet je do zadnjega časa mirno stal ob strani. Priti je morala svetovna vojna in za njo težka gospodarska kriza, ki sta pripomogli, da se je jel tudi kmet gibati ter zahtevati to, kar mu po človeških in božjih postavah gre. Spominjal je na složnost hr-vatskega ljudstva pod vodstvom Radiča. Povedal je, kako so razne gospodske stranke s svojo ne-kmetjsko politiko pripravile da-našnje neznosno stanje podežel-skemu ljudstvu. Na obeh shodih je neusmiljeno razkrinkal pokvarje-no gospodo, ki skuša z grdimi laž-mi v nam nasprotnem časopisu in z sramotenjem Štefana Radiča zvaliti grehe, ki so jih sami zagrešili, na kmetjsko stranko. Na to je po-vzel besedo tov. dr. Rosina, ki je za svoj lepi govor žel obilno pri-

znanje. Zahvalil se mu je g. Wren-tschur. H koncu je govoril še tov. Škraber o organizaciji. V odbor za občine Marenberg, Zg. Vižinga in Remšnik so bili izvoljeni tovariši posestnik Janez Virgil p. d. Enže, Zg. Vižingah za predsednika; za podpredsednika Miha Verdnik, posestnik, Marenberg; za tajnika poštar Jakob Pevalec; za blagaj-nika lesni trgovec Štefan Praprotnik; za odbornike so bili izbrani tovariši Polko, pos. Sv. Trije kra-lji; pos. Ternik, Zg. Vižinga; gost. Pogorelnik, Zg. Vižinga; Rudolf Rot, posestnik, Sv. Trije kralji; gost. Keiser, Remšnik; veleposest-nik Hartman, Remšnik; Jakob Derčaj, posestnik, Sv. Trije kralji.

Sv. Florijan pri Gornjem Poliču. Dne 14. febr. se je vršil v gostilni »Draksler« shod ZSKL. Shod je vodil tov. Draksler. Tov. Švikaršič je razložil političen položaj, govo-ril o brezuspešnem napadanju na našega boritelja Radiča, o brez-plodni politiki SLS, o lažnjivem poročevanju »Slov. Gospodarja«, »Straže« in »Slovenca« ter o ne-sramnem pisanju tintomazcev »Ju-tra«. Poslušalci so glasno potrje-vali ter odobravali politiko kmet-ske stranke. Bilo je navzočih preko 80 mož. Nato je govoril o škodljivi-vosti nasprotnih strank tovariš Draksler. Tudi njegova izvajanja so zborovalci glasno odobravali. Konečno se je ustanovila krajeva organizacija za župnijo Sv. Flori-ijan. Izvoljen je sledeči odbor: Predsednik: Alojzij Županc, vele-trgovec z lesom in posestnik v Gornjem Doliču; podpredsednik: Draksler Josip, posestnik, gostil-ničar in trgovec v Sv. Florijanu; tajnik: Franjo Dravšnik, trgovec z lesom v Spodnjem Doliču; blagaj-nik: Pajenk Franjo, posestnik v Kozjeku; odborniki: Krump Ivan, posestnik v Sv. Florijanu; Naverš-nik Alojzij, pos. sin v Kozjeku; Blažič Franjo, župan v Kozjeku; Ramšak Mihael, posestnik v Koz-jeku; Krump Ivan, pos. sin v Sv. Florijanu; Kočnik Jernej, tesar v Gornjem Doliču.

Spodnji Dolič. Dne 14. febr. se je vršil zaupni sestanek pri tov. Vi-vod v Lošperku. Shod je vodil Vi-vod, o političnem položaju in

kmetskem pokretu pa je poročal tov. Švikaršič. Zborovalci so se odločno izjavili za kmetško politiko. V krajevni odbor so izvoljeni sledeči: Predsednik: Vivod Iv., gostilničar, Lošperk; podpredsednik: Pogorelec A., posestnik, Sp. Dolič; tajnik: Dvorjak Iv., posestnik, Sp. Dolič; blagajnik: Dvorjak Karol, župan; odborniki: Spegu Anton, posestnik; Braunseis Adolf, posestnik; Jeseničnik Jurij, posestnik; Vovk Jožef, posestnik; Mlinšek Urban, posestnik; Založnik Karol, pos. sin in Hofbauer Vinko, zasebnik, vsi iz Sp. Doliča.

Ptuj. V nedeljo 21. t. m. se je tu vršila seja okrajne organizacije SRS za ves ptujski okraj, ki je pretresala dalekosežne sklepe načelstva »Zveze slov. kmet. ljudstva« z dne 14. marca m. l. O političnem položaju v državi in o naših polit. ciljih je poročal tov. Prepeluh, a po njegovem referatu se je razvila debata, v kateri so se pretresala vsa važna načelna in organizacijska vprašanja za politično delo v bodočnosti. Vsi sklepi so bili sklenjeni v popolni soglasnosti, medsebojnem prijateljskem zaupanju in z modrostjo, ki dokazuje politično sposobnost naših vrlih, v političnih bojih preizkušenih mož v tem okraju. H koncu se je dosedanja okrajni odbor izpopolnil in se na novo konstituiral sledeče: Predsednik: Martin Vindiš, pos. v Leskovcu; podpreds.: Andrej Stumberger, pos., Vareja; tajnik: Em. Stoklas, ekonom, Leskovec; blagajnik: A. Pen, pos., Jurovec; odborniki so: Kmetec Fr., pos., Zg. Leskovec, Verdenik Janez, kovač, Ptujška gora; Franc Struel, št. Vid niže Ptuja, Anton Gomilšek, pos., Jurjovec; Jožef Sattler, pos., Boršt; Bedrač Martin, pos., Pobrež; Emeršič Jožef, pos., Meje; Jožef Verdenik, kovač, Gorca; Ed. Klačič, pos., Sedlašek; Korže Maks, pos. in mesar, Cirkovce; Ivan Spolenak, Breg; Andrej Bukovac, pos. in kovač, Barbara; J. Čebular, pos. in gost., Zg. Pristava, Jakob Zemljak, pos., Sp. Pristava. Kot delegati za strankin zbor so se izvolili tov. Martin Vindiš, Andrej Stumberger, Avgust Pen in E. Stoklas. — Popoldne ob 2. uri se je vršil javni shod v Dornovi pri Ptuj, ki je bil prav dobro obiskan. Poročal je o pol. in gospodarskem položaju E. Stoklas in drugi.

Naša krajevna organizacija v Skaručni je zborovala v nedeljo v dvorani pri tov. Vodeku. Zelo dobro obiskano zborovanje je lepo vodil tov. Kosec. Razpravljalo se je najpoprej o šoli. Ogromna večina zborovalcev se je izjavila za to, da se naj napravi nova osemrazredna šola v sredini občine, na kar bi sedanje šole, ki se vse nahajajo blizu roba občine, odpadle. Do nove šole, ki bi bila v sredini občine, bi najoddaljenejši imeli pol ure. Sledila je razprava o političnem položaju. Posebno trpke so se slišale na račun eseslarije, ki se drži pri življenju samo že z lažjo. Naši kmetje vedno bolj uvidevajo, da jih meščanske stranke samo izkoriščajo, zato jih vedno več prestopa v našo kmetško stranko. Kmetje, vkupaj!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Na seji okr. odbora ZSKL za rogaški okraj, ki se je vršila 21. t. m. na Natakancih, si je izvolil odbor svoje funkcionarje. Za predsednika je bil soglasno izvoljen tov. Anton Kamenšek iz Sv. Katarine, za podpredsednika tov. Krištof Spaniček iz Rog. Slatine, tajnikom tov. Kos, blagajnikom tov. Strešek in v nadzorstveni odbor tovariša Beno Madile in A. Topolinšek. V okr. odboru je zastopanih 26 občin rogaškega okraja, ki je prvi bodoče skupne slovenske kmečke stranke.

V Hotedršici je bil v nedeljo lepo obiskan sestanek krajevnice organizacije ZSKL. Po poročilu tov. Mravljeta so se k besedi oglašili tudi neki prisotni gospodje, ki so silno zamerili naši kmečki stranki, da sodeluje s hrvatsko kmečko stranko in ne z bankarsko demokratsko pod komando advokata Žerjava in Pribečeviča. Kar so pa gospodje zamerili, to so vsi ostali odobravalni in dobro razumeli, da bo slovensko kmečko ljudstvo prišlo do svojih pravic edino le v ozkem sodelovanju vseh kmetskih strank naše države, ki bodo že pri prihodnjih volitvah imele ogromno večino poslancev in vso oblast v rokah. Tega se gospoda in bankirji boje, zato tolika jeza in strah. Kmetško delavska Hotedršica se pa ne jezi, ampak mirno pričakuje čas, ko bo mogla odgovoriti na velike demokratske obljube pri prejšnjih volitvah, ki so ostale še do danes neizpolnjene.

Horjul. V nedeljo 21. t. m. zjutraj po prvi maši bi se moral vršiti občni zbor tukajšnje organizacije Zveze slovenskega kmetškega ljudstva. Isti se ni vršil zaradi zborovanja, katerega so sklicali za ta čas Stanovnikovi doktorji. Za to zborovanje je vladalo po celi horjulski fari velikansko zanimanje, zlasti, ker je horjulski župnik g. Nastran obdolžil goljufije očeta Stanovnikovih doktorjev, bivšega poslanca SLS in načelnika horjulske hranilnice. G. Stanovnik je do sedaj skozi 30 let nepretrgoma bil načelnik omenjene posojilnice. Razumljivo je, da se Horjulci zelo zanimajo za ta prepis, kajti tako ljutega psovovanja in obrekovanja med samimi eseslariji do sedaj še niso imeli prilike niti opazovati niti poslušati. Da bi videli, v čem obstoji borba med Stanovniki na eni in g. župnikom na drugi strani, smo se tudi mi udeležili zborovanja. Zanimivo je, da g. župnik kot predsednik krajnega šolskega sveta ni dovolil, da bi se smelo v šoli zborovati. G. doktor Stanovnik si je pa preko župnika zagotovil pravico zborovanja v šoli pri ljubljanskem velikem županu. Na zborovanju se je obrekovanje nadaljevalo v taki meri, da je prišlo tako daleč, da so morali okrog pol 10. ure dopoldne horjulski orožniki prepovedati nadaljno zborovanje, ker je obstojala nevarnost, da pride do dejanskega spopada med obema skupinama. Po veliki maši se je vršil shod naše stranke. Vršiti bi se moral občni zbor, toda ta se ni mogel vršiti, ker je bilo polno poslušalcev nepristašev. Zato se je sklenilo, da se bo občni zbor vršil pozneje. Shoda se je ude-

ležilo toliko ljudstva, da so bili prostori pri tov. Rožmancu nabito polni. Na shodu je poročal tov. Marinko iz Ljubljane. — Shod je izvrstno uspel.

Občni zbor okrajne organizacije v Krškem se je vršil v nedeljo 21. t. m. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: Alojzij Pirc, Zado-vink; podpredsednik Ivan Lopatič, Krška vas; tajnik Franc Žnidaršič, Leskovec; blagajnik: Vinko Butkovič, Leskovec; odborniki: Alojz Marinček, Cerklje; Franc Drnovšek, Raka; Alojzij Kirar, župan, Sleme; Alojzij Humek, Raka; Josip Žnidaršič, Studenec; Anton Grebenc, Brezje; Anton Gliha, Krško; Vinko Pirc, Leskovec; Ivan Sihošek, Zado-vink; Franc Šribar, Zadruga; Franc Jan, Radolca; Josip Gospodarič, Log; Ivan Rozman, Log; Ivan Božič, Orle; Anton Vodopivec, Kalce; Vinko Bon, Krško; Ivan Drašler, Gorica; Joško Roštohar, Pijavsko; Franc Kanič, Krško. Na občnem zboru sta poročala ing. Zupančič in Bukovec o političnem in gospodarskem položaju.

Pobrežje pri Mariboru. 21. t. m. se je vršil pri tov. Ante Tončiču-Cekinu sestanek pristašev ZSKL, na katerem so poročali tov. Lipovšek o kmečki politiki, tov. J. Škrabar o pomenu organizacije in tov. Bendé o sedanjem političnem položaju. Zbor je vodil tov. Pahor iz Pobrežja.

Zrkovec pri Mariboru. V nedeljo 21. t. m. je imela ZSKL pri tov. Zelu dobro obiskan sestanek, na katerem je poročal tov. Lipovšek o kmečko-delavski politiki, a tov. dr. Igor Rošina o zgodovinski važnosti našega pokreta. — Dovršile so se predpriprave za ustanovitev kr. organizacije. Zborovanje je vodil tov. Lorber.

Breznica. V nedeljo se je vršil v gostilni pri Vrbanovcu shod zveze slov. kmet. ljudstva. Na shodu sta poročala tov. Marušič in Ažman. Nabito polna hiša poslušalcev je z navdušenostjo sprejela poročila govornikov. Shod je pokazal, da se kmetška misel razvija in zadobiva tal.

Gorje. Tu se je vršil v nedeljo popoldne shod ZSKL. Poročala sta tov. Marušič in Ažman. Na shodu je bilo zbranih poleg naših pristašev tudi nekaj drugih. Shod je naredil zelo dober utis in pokazal, da tudi v Gorjah napredujemo. Za smeh je skrbel neki Bregant. H koncu se je priglasil demokratični učitelj Držaj k besedi. Shod je pokazal, da kmetška misel tudi v pri nas zadobiva tal.

Društvo kmetskih fantov in deklet Dol-Beričevu vabi k prireditvi, katera se vrši dne 21. t. m. v društveni dvorani v Beričevem. Spored: Ponovitev igre: »Revček Andrejček«. Začetek ob pol 4. uri popoldan.

Dopisi.

Štajersko.

Iz brežiškega okraja. Minulo je 353 let odkar so se v našem okraju odigrali važni dogodki. Takrat je bil kmečki stan tako zaničevan, kakor bi to tudi danes rada gotova sodrga. Pred 353 leti sta Ilija Gregorič in Matija Gubec začela probujati kmetški narod. Dala sta življenje za osvoboditev kmeta. Slava mučenikom! Naša mati zemlja, ki je napolnjena s kmečko krvjo, nam je dala nove voditelje: Slovence Ivana Pucelja in Hrvata Štefana Radića. Vstajenje kmečke misli se je zopet začelo. Borba, katero smo pričeli sedaj, mora biti naša osveta za naše mučenike izpred 353 let. Moti se go-spoda, ki naš pokret sovraži, ako misli, da se bomo izneverili kmetški misli! Vse drugo bo poprej izginilo, kakor podeželsko ljudstvo in njegova volja za boj za staro pravdo. Pijavke našega mozga zapomnite si, da smo danes bolj pripravljeni braniti svoje pravice, kakor kedajkoli poprej! Vi od SLS in JDS z svojimi maslenimi glavami, ali mar mislite, da odobravamo lažljivo pisanje vaših premogarskih listov? Še jih imate nekaj naših stanovskih sotrpinov, ki vam slede, toda vedite, da bojnega orožja ne odložimo, dokler nismo zadnjega kmetškega trpina osvobodili iz vaših krempljev. Tako velevala obletnica misli mučenika Matije Gubca! In tako se bo tudi izpolnilo! V boj za staro pravdo!

Sv. Vid pri Planini. G. urednik, dovolite v »Kmetškem listu« ne-

kaj prostora za dopis. Saj malokdaj čita svet v časopisih o nas Šentvičanih. Morda misli, da smo izumrli, a se moti. Evo vam dokaza! Kakor večkrat, tako so nam tudi za letošnje božične praznike preskrbeli naši orli igro, na katero so na vse načine vabili ljudi tudi iz sosednjih župnij. — Tako je na povabilo prišel tudi 17 let star fant iz sosednje župnije Dobje. Takoj po končani igri na povratku domov sta tega fanta napadla dva fantalina z nožem, tako da je revež že drugi dan umrl. Nesrečna usoda žalosti njegove sorodnike in celo dobovsko župnijo. Kdo še naj zaupa potem svoje otroke eseslarskim organizacijam, če se ravno povodom njihovih prireditev vršijo ubojji? Toda ni bil dovolj ta žalostni slučaj. Še istega večera po igri so se stekli od vina razgreti fantje med seboj do krvavega, in morajo sedaj svojo vročo kri hladiti pred sodiščem. Ni čudno, da se lastni njihovi pristaši zgražajo nad orlom. Pošteno ljudstvom je eseslarstvo že obsodilo s tem, da je sklenilo, nič več hoditi na ničvredne orlovske igre. Sicer pa kakor sami jadicujejo, bodo orli menda kmalu izginili iz Šentvida, ker jim nihče več ne zaupa. Pičlo število članov je dokaz, kako zaslombo imajo pri ljudstvu. Od nekdanj mirna in poštena šentviška župnija si želi čimprej iznebiti se teh nebodijhtreba. Saj še nismo dosegli takega žalostnega slučaja, kakor ravno ob času orlov in njih prireditev, ki sramoti celo faro. Pustimo orlovstvo in oklenimo se svoje stanovske stranke, ter čitajmo »Kmetški list«. Prihodnjič kaj več! Opazovalec. klenkalo.

Iz dravske doline. Malokdaj se kaj sliši od nas, toda tudi mi tu v samoti zasledujemo časnikarski boj. Dne 13. dec. 1925 je imel Radič v Mariboru shod. Gotovi časopisi so pisali že teden poprej, da je morala vlada dati od vsake orožniške postaje po enega moža za varstvo Radiča. Pisalo se je »Glejte, Vi morate plačevati orožništvo za Radičev shod!« Pisalo se je o mobilizaciji orožništva! V nedeljo pa, ko je g. St. Radič imel shod, smo gledali in gledali, kje je tisto orožništvo, o katerem je Slov. Gospodar pisal. Nobenega orožnika ni bilo videti! Kdor je čital »Slov. Gospodarja« in bil na shodu, je videl na lastne oči laž »apostolskega tiska«. Pozneje po shodu pa, da bi se izmazali, so pisali, da so orožniki bili civilno preoblečeni. Čez nekaj dni na to je veliki župan poslal listom izjavo, da v celi mariborski oblasti niti z ene orožniške postaje ni bil kak orožnik poslan na dan Radičevega shoda v Maribor. Eto! »Slov. Gosp.« smatra sebe za odločno katoliški in verski list. Zakaj potem laže? Za časa vojske so bila vsa uradna poročila polna avstrijskih zmag. Mi smo kar naprej zmagovali, seve na papirju. Kakšna je pa stvar bila v resnici, se naši bojovníki dobro spominjamo. Ako so prišli domov in čitali doma krasne uspehe in pohode naše vojske, o lakoti sovražnika, ki ni imel kaj jesti, s kom streljati itd., so takoj uvideli, da smejo verjeti le to, kar so sami videli ali pa izvedeli od zanesljivih tovarišev. Zakaj so nam kazali stvari drugačne, nego so bile v resnici? Zato, da bi nas varali in naprej izkoriščali! To metodo so si osvojili tudi eseslarji. — Oni mislijo, da imajo pred seboj može in fante iz leta 1914. Ne čudimo se, da nas imajo za tako bedaste, ker so čas vojne doma prespali. Žebot, Korošec itd., so bili doma. Niso poskusili gorja in trpljenja, katerega smo skušali mi kot vojaki. Zato nas ne poznajo več in mislijo, da nas bodo še naprej z lažmi vlekli, kakor so nas vlekli pred vojno, a med vojno Avstrija! Dobro šolo smo napravili. Nekaznovani nam ne boste več lagali!

Haloze in Haložani. Bistri in pametni Haložani v ptujskem okraju so že od vsega pričetka pristaši Radičevega seljaškega pokreta. Pri zadnjih volitvah je uspelo eseslarjem, da so dobili tukaj še nekaj glasov, ker so agitirali z geslom, da je SLS edina »kršajnska« stranka. Sedaj so pa ti zavedeni volilci sprevideali, da jih je SLS prav »nekršajnsko« potegnila, zategadelj izjavljajo svoj pristop k Radiču. Pravijo, da ostanejo tudi kot Radičevi dobri in verni krščanski može, da bodo dajali i za naprej biro, spoštovali duhovnike in hodili v cerkev, kakor do sedaj. Prepričali so se namreč na lastni koži, da je SLS tako dolgo res »kršajnska«, dokler lovi kmečke glasove. Po volitvah je pa zelo, zelo »nekršajnska« stranka. — S. R., cerkv. ključar.

Središče. Na vseskozi resničen dopis v predzadnji številki »Kmet. lista« je začutil mladi demokratar-

ski petelin potrebo povzpeti se na šepavega demokratarskega pegaza in je v Žerjavovem zastojkarskem lističu čisto v pozi Kuk oberleutnanta reagiral na naše ugotovitve. Povedali smo mu že v zadnjem dopisu, da izhajamo lahko brez njega, zato nam je čisto brezpredmetna njegova svečana izjava, da ga nikdar ne okrenemo z »ravne linije«. L. 1920 je bil demokrat, l. 1923 pristaš in bojovník SKS, l. 1925 pa zopet demokrat. To naj bo ravna linija, da o politični značajnosti in poštenosti niti ne govorimo. Zato naj gospod prihodnjič, ko bo spet pisal kako izjavo, ne vzame samo peresa v roko, nego predvsem pamet v glavo.

Sv. Andraž v Haložah. Pri nas je udomačena stara navada pustnih »oračev«, različnih »tajfnov« in »Kurentov« itd., kot ostanek davnih poganskih časov. Udeleženci so navadno mladi, vročkrvni fantje. Zbog tega pride pri takih prilikah tu in tam do pretepov. Tako sta tudi pri nas trčili na predpustni dan dve družini pustnih »oračev« skupaj, pri čemur so bili štirje fantje iz Sv. Trojice močno poškodovani, od katerih je eden podlegel poškodbam. No, leskovski orožniki so odpremili pet najbolj bojevitih in »divjih« kurentov v slikoviti opremi naravnost v Ptuj, kjer sedaj premišlujejo varno za štirimi stenami, da tudi za pust ni vse dovoljeno. — Čitalnica je priredila pustno veselico, ki je dobro izpadla. Pri konkurenci lepote je bila najlepšim izvoljena ga. Vregova, od moških pa g. Kosel. Za vedno žejne grde in mlade, lepe in stare maškare je neumorno skrbel g. poštar Horvat. Pohujšanja tudi ni bilo, ker so se dekleta zbrale »leskovskega kurenta«. Na svidenje 1927! — Maškor.

Kranjsko.

Primskovo pri Kranju. Demokrati so dosedaj pošiljali do 30 »Domovin« brezplačno v našo občino, toda brez uspeha. Sedaj so dični demokrati zastopniki podeželskega ljudstva napravili novo ofenzivo na nas ali tudi to jim ne bo pomagalo, čeravno streljajo z najtežjim kalibrom. Začeli so pošiljati »Domovino« v vsako hišo in to brezplačno. Vidi se jim, da propadajo, zato taka borba za vsak glas. Zakaj pa njihove toliko hvalisane ideje ne zmagujejo? In to stane! Kdo plača to ogromno brezplačno pošiljanje »Domovine«? Ali g. Žerjav ali banke? Zanje je to res hud boj, ker se jim gre za obstanek; toda pri nas stalno propadajo. To se lepo vidi na volitvah. Pri zadnjih volitvah je demokratska stranka pri nas padla od 45 na 29 glasov, dočim je naša stranka napredovala. Eden glavnih demokratiških agitatorjev je v celi vasi le s težavo dobil prostor za shod in še to radi ožjih zvez. Pa tudi tam se je pošteno blamiral, ker je moral z dolgim nosom oditi ob splošni veselosti navzočih, kateri so mu povedali, da tukaj ni prostora za lažikmetske prijatelje. Ravno taka je z eseslarji. V celi

vasi, akoravno šteje čez 80 hiš, se le težko dobi kakšen »Domoljub«. Iz tega se vidi, kako so v naši okolici ti kmetski prijatelji priljubljeni. Naša Zveza slovenskega kmetškega ljudstva pa napreduje, počasi ali sigurno. Že pri prihodnjih volitvah se bo precej spremenilo. Mi vstajamo! (Živela taka občina! — Op. ur.)

Škocijan pri Turjaku. Prosto-voljno gasilno društvo je priredilo v nedeljo 14. februarja igro »Divji lovec«. Kljub temu, da je društvo še mlado, je predstava bila izvrstna. Veliko število gledalcev je vsako dejanje s ploskanjem burno odobraval. Občinstvo se je vračalo domu v najlepšem razpoloženju in nič skesano, kakor so prerokovali številni nasprotniki. Mlademu društvu vsa čast! Želimo napredovanja! — Gledalci.

Sad pri St. Vidu. Velečenj. uredništvo! Pošiljam Vam naročnino za »Kmet. list« za l. 1926, ker mi »Kmet. list« res zelo ugaja. Prepričan sem, da je to edini list, ki resnično zagovarja kmet. sk. koristi. Dolgo časa sem taval v nasprotni stranki in jo podpiral. Sedaj sem spregledal in naredil a vedno konec z mačehovsko SLS. Izjavljam, da bom stal zvesto na braniku naše kmet. sk. stranke ter širil kmet. sk. misel in naš »Kmet. sk. list«. — J. K., kmet.

Iz Belo krajine. Ko vidimo, da ni brez dela kruha, smo se ga mi pridno poprijeli. Po večkratnem žuganju g. župnika, da nam bo cikle napel, nas je dne 27. januarja 1926 privedel na konkurenčno razpravo za popravo svinjskih hlevov in drugih poprav. No pa tej razpravi smo se prav dobro pomenili. Prepričani smo, ako bi g. župnik vedel, kako bo cela stvar izpadla, bi gotovo te razprave ne izzval. Naš vrli pristaš bivši župan Miha Mušič je sijajno branil naše kmečke koristi. Sedaj je bil tudi izvoljen v stavbni odbor. Prepričani smo, da bo svojo nalogo tako izpeljal, kakor zahtevajo naše kmet. sk. razmere in koristi in napravil red povsod. Ko je g. župnik videl, da ni za njegove svinjake denarja, je rekel da gredo velikanske svote za šole, ki so sicer cvet naroda, toda ne take kot jih imamo v Beli krajini, ozir. Dragatušu. To tudi mi priznamo, ali upamo, da bomo kmetje tudi v tem pogledu napravili pošteno red. — Kmet iz Dragatuša.

V kamniškem okraju se godijo nerodnosti in surovosti ob priliki ženitovanj in prevažanja baliža. Fantje zahtevajo prežo ali odkupnino; če se jim ne, da takoj svota, ki je po navadi velika, začnejo sramotiti ženina in nevesto. Če jim je mogoče, napravijo ogenj in spravijo in znosijo skupaj take predmete, ki delajo smrad. Tako izsiljevanje je pod zakonom strogo kaznivo. Zakaj posl. Strcin vsaj v tej stvari ničesar ne stori za nas?

Gorenjsko. Žerjavov listič se silno vsiljuje. Mi ga ne imenujemo več drugače, kakor pritepenec. Vemo pa, da maček, ki sam pride k hiši, kmalu zopet izgine in se hiše ne drži! Pravijo, da pritepenčeva vsiljivost najlepše dokazuje, kako

zelo se demokrat. sk. boje za Žerjavov mandat. Menda bo že res, da je v nevarnosti. Kako tudi drugače? Stori ni za nas ničesar, kroglice bi pa rad imel. Jok, brate!

Horjul. Pri nas se godijo zadnje čase veliki čudeži: Slepí spregledujejo in dosedaj gluhim in mutastim odpirajo se ušesa in usta. O teh »čudežih« bodemo več pisali, ko bodejo našemu kmetu natančno pojasnjeni računi okraj. cestnega odbora in drugih zavodov, ki so jih imeli dosedaj v rokah gotovi na videz pobožni kolovodje. Ko bode stvar natančno dozorela, se oglasimo z večjim in stvarnim dopisom. Pri tej priliki bodemo tudi povedali o gospodarstvu »Konsumnega društva« v vojnem času, to je v času, ko so vsi drugi trgovci — bogateli.

Lesce. Demokrat. sk. milost je baje obsijala tudi naš lepí kraj. Pravijo, da se je vršil nekak »shod«. Nekak doktor Repe ali Repoštev ali kako se piše, je govoril o Pribičeviču kakor o kakem bogu. Učitelj je zelo zvesto poslušal. Nekak odbor so tudi sestavili. V njem je tudi železniški uradnik. Ta gospoda hoče sedaj nastopiti proti kmetu, obrtniku in delavcu. Toda zavednost teh stanov je pri nas že toliko, da ne bodo držali v naročju bank in par jare gospode, ki misli, da je kmet v 1926 še tako neumen, kakor je bil pred 1948. letom. Tudi Žerjavov listič nam pošiljajo. Kajpada zastoj. Zavednejši odklanjajo, drugi pa pravijo: Bomo obdržali, saj rabimo papir za stranišče!

Zg. Šiška. Kako napredujemo? Kmetijski list od 10. t. m. piše, kako samostojni demokrati ljubijo kmete. Danes vam sporočim, kako smo napredovali pri šolstvu tekom 21 let pod velezaslužnim in vzornim županovanjem. Že naši predniki so v letu 1871 napravili veliko gospodarsko napako v tem, da so zidali z občino Spodnjo Šiško skupno šolo. Ko je pa prevzel županske posle sedanji župan, je bila ta skupna šola ravno razdvojena, ker so nas hoteli občani iz Spodnje Šiške odsloviti. Občina Spodnja Šiška si je zgradila novo moderno šolsko poslopje v sredi občine, naš župan pa, mesto da bi bil vzel za zgled Spodnjo Šiško in si istotako umislil sezidati novo šolsko poslopje v srcu in za celo občino, je kupil za podobčino Zgornjo Šiško staro, čisto na koncu občine stoječo šolo, za podobčino Dravljje pa je zidal skupno s Št. Vidom lepo moderno novo šolo v Št. Vidu, h kateri mora plačevati približno eno tretjino vseh stroškov, tako za zidavo kakor tudi za vzdrževanje. Iz tega se vidi, da napredujemo, ker radi pomagamo drugim občinam k zidavi šol, dasi vemo, da bi je bili doma najbolj potrebni. Pa kaj, saj za nas zadostuje, da imamo že tri leta star sklep, v katerem je zapisano, da bomo zidali novo šolsko poslopje sredi občine in večino odbora samostojne demokr. sk. stranke, kateri bi radi pobirali doklade samo od zemljišč, obenem pa ne dovolijo pobirati višjega odstotka na alkohol, čeravno jim to priporočajo višje oblasti. Če bomo tako napredovali, šole še ne bo!

Novice in zabava.

Naročajte »Kmetijski list«! Številke novih naročnikov je nepričakovano močno naraslo!

Opozorjamo na današnji oglaševalski oves, ki se dobi pri »Ekonomu« v Ljubljani.

Vsem okrajnim in krajevnim organizacijam ZSKL v mariborski oblasti! Vse okrajne in krajevne (mestne) organizacije naj nemudoma, najpozneje pa do 1. marca 1926, javijo tajništvu v Maribor, Narodni dom I.: 1. Vse spremembe v odboru; 2. imena, poklic in hiš. št. odbornikov; 3. imena svojih članov; 4. kdaj se je vršil ali se misli vršiti občni zbor organizacije; 5. morebitne želje in predloge organizacije glede shodov, sestankov in prireditev. Poročilo naj pošljejo tudi one organizacije, ki še formalno niso preustrojene v ZSKL-organizacije, torej vse obstoječe organizacije bivše SKS in SRS. — Tajništvo ZSKL v Mariboru.

† Elizabeta Ferk, žena našega tov. Iv. Ferka iz Pesniškega dola, je 15. t. m. po mukopolni daljši bolezni v starosti 47 let na vekoma zatisnila svoje oči. Pogreb, ki se je vršil v četrtek, 18. t. m., je pokazal, kako priljubljena je bila blaga pokojnica in kako visoko čislana je Ferkova hiša. Udeležilo se je pogreba nad tisoč ljudi, sosedov, prijateljev, znancev od blizu in daleč. Pred hišo žalosti je spregovoril nadučitelj g. M. Vauda slovo, nakar je pevski zbor zapel gniljivo žalostinko. Spreved, katerega so vodili trije gg. duhovniki, je šel v precej oddaljeno Jarenino, kjer je bila sv. maša zadušnica, nakar se je truplo drage pokojnice položilo v hladno naročje matere zemlje. Ob grobu je spregovoril zadnje slovo še nadučitelj g. Čonč in pevec so zapeli ganljivo »Vigred«. Prišla je tudi deputacija ZSKL, ki je uzaločenemu tovarišu izrekla svoje sožalje na prebriski izgubi. Blaga Ferkova mati, počivaj v miru! Tolažnik pa naj osuši solze žalujočim zaostalom!

Kaj pa to pomeni? Ni še dolgo, kar smo čitali v »Kmetijskem listu« poročilo, da bo posestnikom puške vsakoletno prijaviti le županstvu. To se sicer ni spolnilo, pač pa smo dobili poziv, da je vložiti prošnjo kolekovano s kolekom 5 Din, plačati en kolek za 20 Din, ter 2 Din za tiskovino. Torej vsako leto do 30 Din, da se sme imeti puško obešeno v hiši. To breme zadene seveda le zanesljive ljudi, ker ni verjetno, da bi divji lovci, roparski napadalci in zlo misleči posetniki orožje prijavili. Mar naj bomo brez orožja, da pride, kakor je že bilo, da je cigan z ukradeni puško spravil v strah celo vas? (Op. ur. To je še star zakon. Načrt novega zakona pa je tak, kakor smo zadnjič poročali.)

Važen uspeh iz Radičeve torbe. Znano je, da je še dosti ljudi, po deželi, ki ne poznajo strogosti za-

kona o monopolih ali pa celo, ki tobakove rastline sploh ne poznajo. In vendar jih zadene kruta kazen. Zdaj je na pritisk Radičeve stranke upravnik drž. monopolov začelno ustavil izvršitev kazni vseh onih prestopkov pri sajenju tobaka, ki so se pregrešili zoper to določbo, a niso sadili odnosno vzgajali v letu 1925 več kakor sto tobakovih sadik. Ta začasna obustavitve velja do konca marca, potem pa bo sprejeta definitivno v finančni zakon.

Zapravljeni milijoni. »Slovenski Narod« je objavil v soboto daljši sestavek, kjer pripoveduje, da je letošnji predpust dobila država samo v Ljubljani veseličnega davka nad 300 tisoč dinarjev! Ljubljana je torej samo za vstopnice na razne plesne in druge zabave izdala v razmeroma kratkem času skoro poldrug milijon dinarjev. Koliko so pa ljudje na teh zabavah zajedli in zlasti zapili, se sicer ne vé, malo pa prav gotovo ne. Toliko so ljudje zapravili samo v Ljubljani. Tej zapravljenosti pa je treba prišteti še ono, kar je država dobila na veseličnem davku v Celju, Mariboru in po drugih manjših mestih. Ali je potem čudno, če v Beogradu govori finančni minister o bogati Sloveniji in ne pokaže niti najmanj volje, da bi se davčna bremena v Sloveniji znižala? Povedati bo pa treba v Beogradu tudi jasno, da tega denarja ni zapravil slovenski kmet, ker v slovenskih mestih živi kmetov bolj malo! Zakaj bi tudi kmetje trpeli za tuje grehe?

Brezsrčna mati. V gozdu pod Zemljičevu vilo v Ljutomeru so našli otroci truplo novorojenčka. Bržkone ga je mati zadavila in položila na mesto, kjer so ga sedaj našli in kjer je gotovo ležal že več dni. Hudodelki so na sledu.

Umor in samomor. Pri Sv. Trojici pri Domžalah je 12. t. m. nenadoma umrla M. Premk. Ljudje so takoj začeli govoriti, da jo je njen mož zastrupil. Premkova je bila 50 let stara vdova s petimi otroci in se je pred 7 leti poročila s takrat 25 let starim Andrejem Premkom, na katerega je tudi prepisala vse svoje premoženje. Zakon ni bil srečen. Vedno sta se prepirala in surovi mož je često grozil ženi, da jo bo usmrtil. Dne 11. t. m. ji je pripravil čaj in kmalu na to je zbolela, a drugi dan umrla. Po pogrebu je mož odšel v gostilno pri Sv. Trojici. Od tam je kmalu odšel in izginil. Nihče ni vedel, kje je. V ponedeljek 15. t. m. pa so ga orožniki našli v gozdu pod Sv. Trojico na tleh. Ležal je v nezavesti. Še istega dne je umrl. Bržkone je najprej s čajem zastrupil ženo, a pozneje iz strahu pred kaznijo še sebe.

Ne bodite preveč zaupljivi! Oče in hči, doma iz Slovenije, čakata v predsobi ameriškega konzulata v Zagrebu, ker želita dobiti potni list za Ameriko. Tu pride lepo oble-

čen gospod in vpraša, čemu sta prišla. Ko povesta, pravi, da bo stvar hitro spravil v red. Naj mu dasta papirje in 10 dolarjev. Res sta mu dala, toda kmalu sta spoznala, da sta nasedla goljufu. Celo stvar sta javila policiji, toda ob denar sta vendarle. Lopov je vsaj dokumente vrnil. Vtaknil jih je v kuverto neke občine iz zagrebške okolice in poslal občinskemu uradu na Vinici. Ljudje, bodite povsod in proti vsakomur oprezní! Posebno se varujte še priliznjencev v gospodskih oblekah!

Tatvine. Med vožnjo z Zidanega mosta v Ljubljano je bila nekemu potniku iz Bosne ukradena usnjata listnica s precej domačega in francoskega denarja. — Posestniku A. Anžlovarju na Brezju pri Križah je bil ukraden iz hleva belosivkast triinpolletni vol, vreden 5000 Din. Po sledi se je poznalo, da je bil en sam tat.

Razne nesreče. Pri sekanju bukev je smrtno ponesrečil M. Demšar iz Zaprevala nad Škofjo Loko. S sinom in hčerjo je bil v gozdu. Nepričakovano je padla bukev. Zaklical je še hčeri naj pazi, pa ga je že zadela veja na glavo, da je padel in bukev se je zavalila nanj. Bil je takoj mrtev. — Pri St. Vidu nad Ljubljano je avtomobil povozil 66 letnega berača Škufco. — V Čretu pri Celju je šla 80 letna gluha zasebnica Fr. Cilenšek iz Čreta čez železnico. V istem trenutku sta od obeh strani pridvela brzovlaka. Enemu se je hotela izogniti, pa je prišla pod drugega. — V Prnjavoru v Bosni je neka kmetica v kuhinji nad štedilnikom sušila konoplje. Ker je bilo premočno zakurjeno, se je konoplje vnelo. V bližini peči je bila žena in njeni štirje otroci. Plamen se je razširil s silno naglico in je naenkrat objel vseh pet oseb. Na kričanje je prihitel v hišo mož posestnice in oče otrok. Toda bilo je že prepozno. Vsi so zgoreli. — V gorjanskem gozdu v Kobilah je v Heinriharjevi žagi ponesrečil 18 letni delavec J. Golob. Parketne deske so se zrušile in vrgle Goloba proti cirkularni žagi tako, da mu je žaga desnoročno odrezala v zapestju. Prepeljali so ga v bolnico v Kandijo. — V Zagorici pri St. Vidu na Dolenjskem so sekali bukke za apnenico. Eno drevo je proti pričakovanju padlo v breg na A. Zajca, županovega sina iz Beča. Prihodnjo noč je poškodovani umrl. — I. Dovč iz Savelj je popravljaval električni daljnovod med Klečami in Vižmarji. Ko se je nahajal še na drogu med žicami, se je odprl električni tok in Dovč po telesu hudo ožgal. — Mali Janez Koščak v St. Jurju se je sukal okoli strica, ki je na dvorišču sekal drva. Ko je stric še zavihtel sekiro, je deček hotel še popraviti poleno na tnalí. Stric sekire ni mogel več ustaviti in je dečku presekal roko do kosti.

TEDENSKI KOLEDAR.

Dnevi:

28. februarja: nedelja: Roman.

1. marca: ponedeljek: Albin.
2. marca: torek: Simplicij.
3. marca: sredo: Kunigunda.
4. marca: četrtek: Kazimir.
5. marca: petek: Evzebij.
6. marca: sobota: Friderik.

Sejmi:

1. marca: Krka, Nova vas (Bloke), Planina pri Sevnici, Cirkovce, Konjice.
2. marca: Pišce.
3. marca: Ljubljana, Preska pri Medvodah, Vransko, Gornja Ponikva, Koprivnica.
4. marca: Petrovče.

V marcu zraste dan za 1 uro 45 minut. V začetku marca je dolg 11 ur 1 minuto, koncem marca pa 12 ur 46 minut.

Velikanske goljufije v Berlinu. Več mestnih uradnikov je izvršilo v berlinski mestni blagajni ogromne goljufije. Škoda znaša blizu 10 milijonov zlatih mark ali 135 milijonov dinarjev. Trije glavni goljufi so zbežali v inozemstvo — najbrže v Italijo. Goljufali so več let. Zaposleni so bili pri mestni blagajni in so zaračunavali davke od prodaje poslopij. Kupcu so dan potrdilo o vplačanem davku, denar pa so sami vtaknili v žep. S potrdilom se je v zemljiški knjigi izvršil prepis lastnine. Čez nekaj časa so od zemljiške knjige zahtevali cel spis ter so pri taki priliki potrdilo vedno odstranili in uničili. Izdala je vso stvar ljubica enega izmed goljufov, ki jo je zapustil, a ona se je na ta način nad njim maščevala.

Loterijski prerok se je nedavno pojavil v Italiji v osebi nekega invalida. Priporočal je svoje loterijske številke. Vsak četrtek popoldne je lepil po zidovih plakate s številkami ali pa je pisal številke z ogljem na zidove in vabil ljudi, naj visoko stavijo. Invalid je parkrat res pogodil številke, ki so bile naknadno izžrebane. Začel je zatrdovati lahkovernim ljudem, da mu številke razodeva božje razsvetljenje. Ljudje so verovali, stavili njegove številke in slučaj je hotel, da so parkrat res zadeli. Posledica je bila, da se je začela gibati cela južna Italija. Vse je hotelo do preroka. Vlada je morala v njegov kraj San Fernando di Puglia blizu mesta Bari uvesti celo vrsto posebnih vlakov radi navala ljudstva. Razum tega je prerok prejemal silno mnogo pisem. En dan jih je dobil kar za 300 kilogramov! No in prerok je končno izdal, da bosta v Neapolju izžrebani številki 33 in 48. Torej amba! Vse je stavilo in silne zneske so stavili. Italijanska država namreč izplača za ambo 250-krat toliko, kolikor si vplačal. Ljudstvo je vplačalo za eno samo žrebanje več

kot 360 milijonov dinarjev! Toda zastoni, kajti nobena od obeh števil ni bila izžrebana. Policija je morala preroka skriti pred razjarjenim ljudstvom. Njegovi sorodniki pa so razglasili, da se bo zopet pojavil čez šest mesecev in da bo takrat s prerokovanjem nadaljeval.

V Ameriki je v veljavi, kakor je znano, hud zakon proti pijančevanju. Vendar se je pokazalo, da se s strogimi zakoni pijančevanje ne da odpraviti. V Združenih državah je več kakor 30 tisoč uradnikov, ki imajo nalogo preganjati alkohol. Ta ogromna vojska uradnikov mnogo stane, ne prinaša pa nikakšne koristi. Dokazano je, da se v Ameriki ni nikdar popilo toliko opojnih pijač, kakor sedaj, ko je v veljavi strog zakon proti opojnim pijačam in čuva ta zakon ogromno število uradnikov. Začel se je hud boj proti omenjenemu zakonu. Nek tak borec pravi, da 30.000 zveznih uradnikov, ki hodi po deželi preganjati alkohol, pomenja večjo kugo, kot pa so bile bolhe in žabe, katere je poslal Gospod nad stari Egipt. To so brezkoristni uslužbenci, ki požro narodu na leto mnogo tisoč milijonov dolarjev. Take in še druge se čujejo danes v Ameriki proti zakonu, ki naj omejuje uživanje opojnih pijač.

Smrt na vešalih radi klobuka. V Turčiji so izdali zakon, po katerem je vsak Turk zavezan nositi klobuk mesto dosedanjega turškega pokrivala. Nedavno so se v neki turški cerkvi zbrali nasprotniki klobuka, da bi dali ipriza svojemu ogorčenju proti zakonu, s katerim se je odpravilo turško pokrivalo. Vlada je za zborovanje zvedela, pa je poslala tja orožnike, ki so glavne hujskače prišli in izročili sodišču. Sedem najhujših nasprotnikov klobukov je bilo na smrt obsojenih, med njimi je bil tudi star turški duhovnik. Šest so jih obesili, le enemu se je posrečilo uiti. Ostali so dobili zaporne kazni in sicer vsak več kot tri leta.

Kupčija z dekleti. Naše varnostne oblasti so dobile v zadnjem času več ovadb, da so se vtihotapili v vse večje kraje naše države ljudje, ki se bavijo s trgovino z dekleti. Najbolj zalezujejo lepa, mlada, ponajveč še nedolčna in neizkušena dekleta, katere izvabljaajo z najrazličnejšimi zvijačami potom ženitovanjskih in službenih ponudb v javne hiše. Posebno v zadnjem času se naštevajo mnogi slučajji, da so bile odpeljane mladoletne deklice, ki izginejo brez vsake sledi. Za katero se zapro vrata umazanih hiš, ta je za življenje za vedno izgubljena, ker se ji le težko nudi prilika, da se povrne v pošteno življenje in jo muči sram, v bedi in grehu pa hitro propade, tako da se navadno nikoli več ne dvigne.

Kako raste človek. Ob rojstvu je približno vsak otrok 50 cm dolg in zraste tekom prvega leta za 20 cm. Ako bi ohranil novorojenček to breino svoje rasti do dovršenega sedemdesetega leta, bi dosegel višino 140 m. V resnici pa hitrost rasti že po prvem letu takoj pojema. Med prvim in drugim letom zraste otrok samo za 6 cm. Od tedaj dalje

zraste vsako leto povprečno za 3 in pol cm. Od šestnajstega leta naprej raste človek še počasneje. Prvo leto po tem letu zraste za 3 cm, naslednje leto za 2 cm, nato za poldrug cm in v dvajsetem letu samo še za 1 cm. Od tu dalje zraste do 25 leta, ko rast navadno preneha, vsako leto še za pol cm. To pa velja v splošnem samo za moške. Pri ženskah doseže rast svoj višek v štirinajstem letu, s šestnajstim letom pa navadno že popolnoma preneha. Dečki so od rojstva do enajstega leta bolj razviti kot deklice, od enajstega do sedemnajstega jih pa deklice prekose, medtem, ko se razmerje obeh od sedemnajstega leta dalje zopet preobrne. V času od novembra do aprila otroci ne rastejo mnogo, pa tudi na teži ne pridobijo dosti, dočim od aprila do junija najbolj rastejo, od julija do novembra pa pridobijo največ na teži. Tudi vsi deli telesa ne rastejo vedno enako hitro. Noge so na primer koncem tretjega leta še enkrat tako dolge, koncem dvanajstega pa trikrat. Tedaj ko človek neha rasti, ima noge petkrat daljše kot jih je imel pri svojem rojstvu.

Umivanje in drgnjenje z mrzlo vodo, posebno po gornjem delu telesa, je za zdravje velike važnosti, ker varuje človeka vsakovrstnega prehlajenja. Osebe, ki imajo zelo občutljivo kožo, naj začnejo z mlačno vodo ter naj znižujejo toploto stopinjo za stopinjo. Tako umivanje je posebne važnosti pri otrocih, ker jih varuje pred celo vrsto otroških bolezni. Najprimernejši čas za umivanje ali drgnjenje z mrzlo vodo je zjutraj, ko vstaneš.

Prva pomoč pri opeklinah. Opekline je treba takoj namazati z glicerinom in potem počasi in previdno obrisati. Bolečine skoraj prenehajo. Dobro je tudi opekline posuti s pšenično ali riževjo moko, to lajša bolečine in preprečuje napravljanje mehurjev. Dobri so tudi obkladki z apneno vodo ali lanenim oljem. Župnik Knajp priporoča na opekline pokladati sveže kislo zelje.

6370 je bilo ubitih v avtomobilskih nezgodah l. 1925 v 79 največjih ameriških mestih, mnogo tisoč pa se jih je samo poškodovalo. Na prvem mestu je Newyork. Število avtomobilskih nesreč silno narašča od leta do leta.

Židje prestopajo v katolicizem. Zadnje čase se je na Poljskem dalo krstiti nad 6600 Židov. V katoliško cerkev pa Židov ne vleče vera, temveč — ženske. Večina krščenih Židov je bila že oženjena z Židinjami, s prestopom v katoliško cerkev pa so zapustili ženo in rod bino ter se poročili drugič s katoličankami. Nedavno so poljski rabini poslali svojo deputacijo k nadškofu Kakovszakemu, naj ukaže svoji duhovščini, da ne sme poročati krščenih Židov s katoličankami, ako so bili Židje že židovsko poročeni. Zapuščene Židovke so namreč po židovskem zakonu obsojene na večno vdovstvo.

Strašen čin obupane matere. Ženevski listi so poročali o strašnem zločinu, ki ga je zakrivila nedavno mlada Bavarka. Dečko, ki se je igral ob ženevskem jezeru, je prve

dni meseca januarja zapazil na obali zavoj papirja, v katerem so se nahajale odrezane noge novorojenčka. Dečko je oddal zavoj policiji, ki je začela zasledovati skrivnostni zločin. — Kmalu je ugotovila iz pisma, ki se je nahajalo v zavoju, da je neka Bavarka, komaj dvajset let stara, sredi decembra povila zdravo dete ženskega spola in ga rarezala na komade s škarjami. — Lani spomladi se je bila seznanila z mladeničem, ki ji je bil prisegal večno zvestobo in ki jo je po kratkem veselju brezdušno zapustil in prepustil usodi. Mlada Bavarka se je bala odkriti svoje stanje gospodarjem, pri katerih je služila, da bi je ne pognali iz hiše. S trepetom v srcu je čakala trenutka poroda. Med tem časom ji je bil dozorel načrt, da se iznebi nedolžnega črvička. Sredi decembra je povila dete pri polni zavesti in se takoj podala na posel. Zadržila je novorojenčka in ga s škarjami razrezala na koščke. Najprvo glavo, potem ude, nato truplo. Vse je zavila v dva zavoja ter jih o božičnih praznikih vrgla v ženevsko jezero. Voda je zavoj splavila na obal, kjer jih je našel dečko.

Volkovi so požrli tekom lanskega leta v Taškentu v Rusiji nad 50 tisoč glav goveje živine, konj in ovce. Škoda je ogromna. Posebni oddelki lovcev in vojaštva skušajo uničiti volčjo nadlogo.

Vere na svetu. Vsega prebivalstva je na svetu približno 1 milijarda in 300 milijonov. Katolikov je okoli 273 milijonov, protestantov (luteranov) 170 milijonov, mohamedancev 219 milijonov, konfucijevcev 301 milijonov, pravoslavnikov 141 milijonov, židov 15 milijonov, budistov 135 milijonov itd.

Sežiganje mrličev v Berlinu narašča. Lansko leto je bilo od umrlih oseb 66 odstotkov pokopanih na mestnih pokopališčih, 33 odstotkov pa je bilo sežganih v krematorijih. Tako se torej sedaj da po smrti sežgati vsak tretji Berlinec. Pred petimi leti se je poslužil krematorija (zavoda za sežiganje mrličev) šele vsak deseti Berlinec. Mestna uprava hoče opustiti več pokopališč, katerih je 85, in zgraditi zunaj mesta štiri ogromna centralna pokopališča. Računa s tem, da bo pogrebov v krematorijih kmalu več, kakor pa onih na pokopališčih.

Koliko je na svetu kinematografov? Natančna statistika navaja veliko število: Na celem svetu je 47 tisoč kinematografskih dvoran. Seveda ima Amerika tudi v tem prvenstvo. Samo v Zedinjenih državah severoameriških jih je 16 tisoč. V Evropi zavzema prvo mesto Nemčija s 3751, potem sledijo: Rusija s 3500, Anglija s 3000, Francija 2400, Italija 2200. Tekom dvajsetih let se je filmove industrija od najmanjših početkov tako zelo razvila, da zavzema danes v Zedinjenih državah med vsemi industrijami osmo mesto. V ameriški filmski industriji je investirano 150 milijonov dolarjev (8.400.000.000 ali 8 milijard 400 milijonov dinarjev) in zaposlenih 300.000 ljudi. Letno se izdelata okoli 700 novih filmov. Tedensko obiše kinematografe približno 50 milijonov ljudi, celoletna vstopnina znaša okrog 500 milijono-

nov dolarjev (28.000.000.000 ali 28 milijard Din). Res, lepe številke! Vprašanje pa je, če imajo ti ljudje res toliko koristi od kinematografa, da se jim ne zdi škoda zavreči toliko denarja povečini za prazen nič.

ZA SMEH.

Stari Jakob je bil slep že od rojstva. Ko pije kozarec mleka, pravi: »Ko bi saj vedel, kako mleko izgleda.«

»Mleko je belo,« pravi prijatelj Janez.

»Janez, saj veš, da sem slep. Kaj je belo?«

»Belo je, no recimo labud je bel.«

»Kako izgleda labud?«

»Labud je ptič s krivim vratom.«

»Kaj je krivo, Janez?«

»Krivo, krivo... čakaj; primi me tukaj za roko, ako jo vpognem v kot je kriva. To je krivo.«

»Hvala, Janez, zdaj vem, kako izgleda mleko.«

* * *

Mož umazanemu fantku: »Koliko si star, fantek?«

Fantek: »Štiri leta.«

Mož: »Nemogoče. V tako kratkem času se nisi mogel tako umazati.«

* * *

Žena: »Ampak, Tine, tega mi ne moreš očitati, da sem letala za teboj, da bi te vzela.«

Mož: »Ne, Nežika, past tudi ne leti za miško, pa jo vendarle vjame!«

NE VPRAŠUJ PO OČETU!

Napoleon III. je nekoč v civilu šel s svojim adjutantom na sprehod. Srečata dečka, ki se je igral z obročem in ga pravkar pogljal tako, da se je obroč zaletel cesarju ob noge in ga domala izpodnesel.

Cesar se je nasmehnil, prijel obroč in ga vrnil preplašenemu dečku. Dečkova zmeda je cesarju ugajala in hotel je fanta poljubiti. Toda dečko se je branil na vse pretege.

»Zakaj nočeš poljubiti gospoda?« ga vpraša adjutant.

»Ne poznam ga,« pravi dečko.

»A kdo je?«

»Njegovo veličanstvo, cesar.«

»Kdo?«

»Cesar.«

»O, tedaj me tem manj sme poljubiti!«

»Pa zakaj ne?«

»No, moj oče vedno pravi, da je cesar bedak in zlobnež!«

»A kaj je tvoj oče?« vpraša adjutant v neljubi zadregi.

»Senator!« ponosno odvrne dečko. Senatorje pa je takrat imenoval sam cesar. Razumljivo torej, da sta se cesar in adjutant začudeno spogledala. Ko pa je adjutant nato hotel dečka vprašati še po imenu očetovem, ga je cesar prekinil: »Dovolj, dovolj! Izpraševanje po očetovstvu ni dovoljeno — in v ostalem, saj menda ne govori tako samo oče tega dečka.«

Naglih korakov sta nato cesar in adjutant šla dalje na sprehod.

Narodni gospodar.

Agrarna reforma in kmetiška veleposestva.

Po zakonu o prepovedi odsvajanja in obremenjevanja veleposestniških zemljišč spadajo v Sloveniji pod agrarno reformo vsa posestva, ki presegajo 75 ha obdelovalnega zemljišča (njiv, travnikov, vrtov, melonskih nasadov, sadovnjakov, vinogradov in hmeljnikov) ali 200 ha zemljišča sploh, skupaj z gozdi in pašniki in pri vseh takih veleposestvih je v zemljiški knjigi zaznamovana prepoved odsvajanja in obremenjanja. Na ta način je prišlo pod agrarno reformo tudi večje število kmetijskih veleposestev, posebno v višjih gorskih legah (na Pohorju, v Savinjski dolini, na Gorenjskem itd.), ki sicer ne presegajo 75 ha obdelovalnega zemljišča, pač pa 200 ha zemljišča sploh, skupaj z gozdi in pašniki.

Agrarni interesi imajo po za-

konih agrarne reforme od veleposestev lahko dvojno korist. Po zakonu, kako je dajati veleposestniška zemljišča v štiriletni zakup, ima vsak veleposestnik pravico samo na 75 ha obdelovalnega zemljišča, ostalo pa, vendar samo njive in travnike, se lahko da v zakup interesentom agrarne reforme in te površine bodo ali potom fakultativnega odkupa ali pa pri likvidaciji agrarne reforme prešle v last agrarnih interesentov. Razun tega se po zakonu o nakazovanju kuriva in stavbnega lesa v veleposestniških gozdih interesentom agrarne reforme v Sloveniji lahko agrarnim interesentom iz vseh veleposestniških gozdov v Sloveniji nakazuje kurivo in stavbni les po zmerni ceni, ki jo določa okrajni gozdarski inženjer sporazumno z okrožnim agrarnim uradom. Vendar se je glede tega v praksi pokazalo, da pri mnogih veleposestvih,

posebno v višjih gorskih legah, sploh ni interesentov za drva in les, ker imajo agrarni interesi za lastno potrebo v mnogih krajih dovolj svojega gozda ali pa dobijo potreben les in drva po tako nizki ceni, da se ne poslužujejo pravic iz navedenega zakona.

V Sloveniji so torej za agrarno reformo od koristi veleposestva, ki presegajo 75 ha obdelovalnega zemljišča in razun teh tudi veleposestva, ki sicer ne presegajo omenjene površine obdelovalne zemlje, ki so pa potrebna agrarnim interesentom radi nakazovanja drv in lesa. Vsa ostala veleposestva, in semkaj spada večji del kmetijskih veleposestev, so pa za agrarno reformo brez pomena ter bi se mogla in morala izločiti iz agrarne reforme. To bi se moralo storiti pred vsem radi tega, ker lastniki radi zaznambe prepovedi odsvajanja in obremenjanja ne morejo s svojimi

posestvi razpolagati, ne morejo jih brez dovoljenja agrarnih oblasti niti obremeniti, niti kaj odprodati ter radi tega trpijo občutno škodo, ne da bi od tega imel kedo kako korist. Ker je pa po sedaj veljavnih zakonskih predpisih izločitev teh veleposestev iz agrarne reforme nemogoča, je nujno potrebno da se tozadevni predpisi zakonodavnim putem spremenijo.

* * *

Pred trgatvijo 1921-1925.

Na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrše preiskave groznega soka na sladkor in kislino od leta 1921. dalje redno vsake tri dni, počenši vsako leto 24. septembra. Grozdje za to določenih vrst se jemlje vselej z istih parcel. Ob ugodnem vremenu količina sladkorja redno narašča, količina

Državni ekonom Josip Sustič:

Kmetijsko poučno potovanje po inozemstvu.

(Nadaljevanje.)

4. Posestvo Schröckhof pri Grabnerhofu.

Schröckhof je velika kmetija v bližini Grabnerhofa. Kdor bi hotel videti nadvse vzorne gospodarske naprave po najmodernejših načelih kmetijstva, temu nudi ogled tega posestva vso priliko za to. Poslopja so še nedavno zidana. Vsak luksuz je pri teh zgradbah in notranjih napravah izključen, a vendar najdemo vse najpotrebnejše in najnovejše tako, da napravi vtis luksusa, kar pa le ni. Vse naprave opravčuje velikost in gospodarska moč posestva in so iste vse popolnoma umestne tudi na drugih večjih kmetijah.

Hlevi so najvzornější, tako goveji in konjski, kakor tudi svinjaki in perutninske staje. Prostori v poslopih skrajno izkoriščeni in vendar izgledajo precej prostorni. Ventilacija, zračenje in kanalizacija so odlične. Naravno, da se počutijo živali v takih hlevih izborno in da že vsled tega boljše uspevajo. Betona se je vporabilo pri zgradbah le toliko, kolikor je bilo ravno neobhodno potreba (kanali, deli stajališč pri goveji živini in jaslji), vse drugo je iz opeke in lesa. Svinjaki se nahajajo v zidani zgradbi, a so vsi zgrajeni iz trdega lesa, suhi in z ravno pravo zračno toplino, odvod gnojnice v pokritih betonskih jarkih.

Na posestvu Schröckhof nas je zelo zanimalo strojno dvigalo (vspejnjača) za seno na električni pogon. Stavbe posestva ležijo namreč na ravni in bi bila naprava mostu v zgornje dele senika (svisli) dražja, nego naprava enostavnega dvigala. S primernimi pripravami zagrabi vspejnjača vso maso sena z voza, jo dvigne in prevaža v nadstropju po tračnicah na poljubno mesto v svislih.

V Schröckhofu se goje goveda montafonske pasme. Živali so lepih oblik in po vseh znamenjih jako mlečne.

Zgornje Štajerska je izrazito planšarska dežela, njena živinoreja stoji danes na priznanja vredni stopnji napredka. Smisel in uvaževanje živinoreje je prodrlo v najširše sloje. Po javnih prostorih celo večjih krajev se čestokrat sliši najzanimivejše gospodarske razgovore, cele razprave in debate s polja živinoreje in poljedelstva. Kmetom in nekmetom se vidi — še boli nego na Koroškem — znatno gospodarsko zrelost, verziranost in moderno naziranje v ožjih gospodarskih vprašanjih, tako da je veselje poslušati sicer preproste, a važne strokovne debate. S presenečenjem, a v veliko zadoščenje se tudi opazi, da ima tudi podeželska inteligenca značilen interes na kmetijskem napredku ter veliko uvidevnost za potrebe kmetijskega stanu, s katerim se čuti solidarno v prosvetnem in gospodarskem oziru.

Zapuščali smo Štajersko z zadoščenjem in zavestjo, da nismo izbrali neprimerno deželo za proučevanje planinskega kmetijstva. Za enake podučne ekskurzije je to deželo tudi drugim zelo priporočati.

Horní Heřmanice v češkoslovaški Šleziji.

Ker nam zaradi točno opredeljenega časa ni bilo mogoče, ogledati si druge zanimivosti v trgu Admont (v samostanu je znamenita klet

in restavracija!), smo se iz Admonta odpeljali nemudoma preko Linca, Budjeovic, Prage in Kraljevegradca v češkoslovaško Šlezijo, da si tam — v nasprotju s planinskimi kmetijami — ogledamo tipična dolinska posestva ter gospodarstvo znamenite deželne višje poljedelske šole v Horní Heřmanicah. Železniške cene v Avstriji so visoke, a razmeroma nizke so po čeških progah ter je potovanje s češkim brzovlakom najbrže cenejše nego pri nas v osebnih. Horní Heřmanice (Ober Hermsdorf) leži točno na češko-nemški meji, del vasi Heřmanice leži celo že v Nemčiji.

Že opazovanje polj, travnikov in drugih kmetijskih objektov iz vlaka nudi na Češkem mnogo zanimivega in podučnega. Opazovalec zadobi jasne pojme o obdelovanju zemlje, spravljaju pridelkov, živini in pasmah (posebno ob času jesenske strniščne paše) itd. Ker smo se vozili po dolgi progi Linc—Praga v Šlezijo ob času jesenskega oranja in setve, smo imeli nešteto prilik, opazovati odlično delo s Sackovimi plugi: orač orje z največjo lahkoto, to se pravi, on se ob oranju takorekoč izprehaja za plugom, pušče pipo, brez najmanjšega napora, kvečjemu če se z eno roko lahko oprijemlje ročice pluga, ali da drži vajeti v rokah. Pri tem pogledu smo se nehote spomnili na večino naših oračev v Sloveniji, katerim je oranje z njihovimi še napol srednjeveškimi plugi v nemajhen trud in ki rabijo pri enem plugu najmanj dve osebi, včasih celo tri. Kolika izguba truda in časa! Vse to bi odpadlo, ako bi se oprijeli že enkrat Sackovih plugov. A tudi če vidijo Sackov plug v delu in vse njegove dobre strani, se ga slovenski kmetje neradi oprimejo, dasi bi jim isti delal hitrejšo, boljše in lažje delo. Oni navajajo zoper Sackove pluge vse mogoče izgovore, ki pa vsi nič ne drže: da so pretežki, kar je ravno nasprotno res; kajti to se dozdeva le onemu, ki ne zna s plugom Sackovega sistema ravhati. Vzrok je tudi v tem, da ni izbral za svojo zemljo pravi sistem pluga in ker ne ve, da kolikor glavnih vrst zemlje imamo, toliko je vrst Sackovih plugov oziroma vrst lemežev in desk.

Vozeč se v najdaljši progi preko cele Češke in vračujoč se iz češke Šlezije preko Moravske proti Avstriji, nismo nikjer opazili, da bi bile »meje« med njivskimi parcelami širše od 30 do 40 cm, temveč povsodi smo videli, da so meje med njivami le prav ozki, ponekod komaj za eno brazdo široki pasovi nepreorane zemlje. Ponajveč teh mej pa sploh ni, in kjer so, so ozke, le v svrhu spoznanja prave meje med parcelami in široke mnogokrat samo za polovico običajne brazde. Zakaj tako, ko imajo vendar na Češkem v izobilju njivskega, najrodovitnejšega sveta, a razmeroma premalo travniškega? Češki kmetje namreč dobro vedo, da so meje gnezdo ali razplodišče za njivske plevelce, kateri se iz mej prenašajo na njive. Zato najraje meje opuščajo, ako je to količkaj mogoče. Ako je pa v resnici potreba kakih mej, puste v to svrhu le prav ozek, neznamen pas zemlje. V tem pogledu bi jih morali naši kmetje, ki puste po več metrov široke meje med njivami, naravnost posnemati, ako jim je kaj na zatiranju plevelov in tudi na boljšem izkoriščanju zemlje.

Nadalje smo mogli opazovati strojno sejanje žita, ki se je vršilo tupatom celo na prav malih, po velikosti našim podobnih parcelah; nadalje izkopavanje in obrezovanje sladkorne pese na ogromnih površinah polj itd.

kislina pa pada, seveda pri različnih vrstah in v različnih legah v neenaki meri naravno pri poznorečih vrstah, ki so že itak več ali manj dosegle svojo popolno zrelost in se praviloma tudi najprej trgajo.

Navedeni poizkusi so se leta 1921 pri vseh vrstah ponavljali šestkrat (do 9. X.), leta 1922, tudi pri vseh vrstah desetkrat (do 21. X.) leta 1923, pri belem burgundcu in silvancu samo devetkrat (do 18. X.), pri rdečem tramincu in laškem rizlingu desetkrat (do 21. X.), pri mo-

slavcu enajstkrat (do 24. X.) in pri rizlingu dvanajstkrat (do 27. X.), leta 1924, in 1925, pa pri nekaterih vrstah večkrat kot prejšnja leta. Radi preozkega prostora v razpredelnici niso navedeni rezultati vseh trodnevniških preiskovanj grozdja kar po vrsti, ampak samo od prvega dne (24. IX.) za vse vrste, potem pa od pravkar navedenih dni, ko se je ena ali druga vrsta zadnjič preiskala, in tako do konca preiskovanj (27. X.). Rezultati zadnjih preiskav so povprečnine za dotične vrste in letnike. (Glej preglednico!)

Določevanje sladkorja in kisline v grozdju 1921—1925.

Vrsta	Leto	o/o											
		24. sept.		9. okt.		18. okt.		21. okt.		24. okt.		27. okt.	
		s. a. l.	k. i. s.	s. l. a. d.	k. i. s.	s. l. a. d.	k. i. s.	s. l. a. d.	k. i. s.	s. l. a. d.	k. i. s.	s. l. a. d.	k. i. s.
Beli burgundec	1921	18.8	0.9	21.6	0.8	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	16.0	0.9	18.9	0.75	17.5	0.9	16.2	0.94	—	—	—	—
	1923	17.0	1.26	19.0	1.1	20.2	1.07	—	—	—	—	—	—
	1924	17.0	1.28	18.8	1.15	20.6	1.98	21.7	1.06	—	—	—	—
	1925	17.2	1.52	18.0	1.12	21.1	1.2	—	—	—	—	—	—
Silvanc	1921	19.8	0.8	21.2	0.82	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	12.1	1.3	14.5	0.96	15.0	0.85	14.8	0.84	—	—	—	—
	1923	12.9	1.27	16.2	1.1	17.0	0.91	—	—	—	—	—	—
	1924	15.6	1.17	18.8	0.72	19.5	0.85	2.2	0.92	—	—	—	—
	1925	14.8	1.35	16.5	1.12	18.3	1.07	—	—	—	—	—	—
Rdeči traminci	1921	20.5	0.9	21.5	0.86	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	16.1	0.9	17.8	0.81	17.5	0.9	15.8	0.9	—	—	—	—
	1923	16.3	1.17	17.8	1.15	18.2	1.02	18.8	0.94	—	—	—	—
	1924	15.6	1.2	18.5	0.95	20.2	0.9	21.0	0.98	21.1	0.82	21.0	0.8
	1925	15.5	1.5	17.0	1.1	18.4	1.1	18.5	1.1	20.5	1.12	—	—
Moslavca srednje lege	1921	15.5	1.1	19.8	0.95	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	4.2	1.08	14.4	1.12	15.5	1.25	17.0	1.2	—	—	—	—
	1923	13.4	1.5	15.7	1.34	16.5	1.2	17.4	1.2	18.7	1.14	—	—
	1924	14.2	1.56	16.2	1.27	18.6	1.25	18.3	1.35	19.0	1.28	—	—
	1925	13.2	1.75	16.0	1.25	17.2	1.25	18.0	1.25	19.4	1.68	—	—
Moslavca z višje lege	1921	15.9	1.05	20.4	1.0	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	15.8	1.0	16.1	1.0	15.5	1.05	16.8	1.0	—	—	—	—
	1923	11.2	1.5	16.0	1.5	17.5	1.25	17.8	1.25	17.9	1.29	—	—
	1924	11.8	1.56	16.9	1.33	17.4	1.33	18.5	1.33	19.0	1.28	—	—
	1925	12.4	1.8	15.0	1.4	17.4	1.37	17.8	1.38	19.4	1.8	—	—
Laški rizling	1921	14.2	0.8	21.5	0.75	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	16.4	0.9	17.2	0.88	15.0	1.02	15.1	0.94	—	—	—	—
	1923	14.2	1.2	16.2	1.0	18.2	1.0	18.1	0.94	—	—	—	—
	1924	13.4	1.21	17.5	0.92	18.5	0.92	20.0	0.9	—	—	—	—
	1925	14.5	1.6	14.0	1.16	14.0	1.09	14.0	1.1	17.7	1.07	—	—
Rizling s srednje lege	1921	17.1	1.15	18.5	1.0	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	14.2	1.4	16.7	1.1	17.0	1.15	14.1	1.1	—	—	—	—
	1923	14.6	1.68	16.9	1.3	19.1	1.3	19.0	1.24	19.7	1.16	19.6	1.15
	1924	14.6	1.47	17.9	1.2	19.0	1.16	19.2	1.1	20.0	0.98	20.4	1.0
	1925	13.4	1.82	17.2	1.3	17.6	1.25	20.2	1.25	22.8	1.22	—	—
Rizling z višje lege	1921	15.0	1.2	20.6	1.04	—	—	—	—	—	—	—	—
	1922	15.2	1.24	18.2	1.1	18.0	1.0	14.5	1.0	—	—	—	—
	1923	15.2	1.46	17.8	1.3	17.9	1.3	17.8	1.24	18.0	1.16	18.4	1.2
	1924	16.1	1.46	18.5	1.16	21.9	1.1	20.8	1.8	21.0	0.92	21.1	0.9
	1925	14.4	1.82	17.6	1.32	19.2	1.12	21.3	1.22	22.8	1.22	—	—

Taki poizkusi v malem predtrgovju nudijo seve nepopolno sliko o razvoju grozdne kvalitete v celoti in so povprečni rezultati glavne trgovine nekoliko drugačni; kajti za preiskovanje jemljemo samo nekoliko grozdov (čim več, tem bolje!) in še teh ne z istih trt in ne v enakem štadiju razvoja. Nadalje je pri presoji navedenih podatkov upoštevati vremenske razmere tistih let, ki se označujejo takole: 1921 vroče in suho, 1922 poletje ugodno, jesen deževna, 1923 in 1924 poletje neugodno, jesen lepa, 1925 poletje bolj deževno in hladno, jesen ugodna.

Vina vseh 5 poslednjih letnikov so radi pozne trgovine in ob racionalnem kletarjenju samostalna, deloma pa so odlične dobrote, brez vsakršnega umetničenja, zlasti brez umetnega slajenja, ki ga srednja vinarska in sadjarska šola v Maribo-

ru odklanja v svojem obratu, pa tudi za celokupno vinarstvo Jugoslavije, koji nudi narava glede tega prav vsega, kar ji je treba: v grozdnem soku primerne količine sladkorja in kisline, ako se namreč slučajne neskladnosti (disharmonije) v vinih raznih vinskih pokrajin popravljajo z umnim mešanjem naravnega vina z naravnim vinom raznih domačih provenienc. In to je naloga dobro razvite domače vinske trgovine, po možnosti s pomočjo vinarskih zadrug, nikakor pa to ni, niti ne sme biti naloga sladkorne industrije!

S tem je označeno moje puristično stališče z ozirom na potrebe vinskega gospodarstva v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, o čemer pa spregovorim več o drugi priliki z ozirom na novi enotni vinski zakon, ki se pripravlja.

Direktor Andrej Žmavec, Maribor.

Licencovanje bikov.

V času od 10. februarja do 1. aprila se vrši letošnje licencovanje bikov po vseh okrajih mariborske oblasti. Ker je licencovanje bikov najvažnejši oblastveni posel na polju povzdige živinoreje, je treba zanje zainteresirati tudi širšo javnost.

Namen licencovanja je sledeči. Iz celotnega števila bikov se odberejo oni, ki po zunanosti in po popreklju povsem odgovarjajo namenuboljšanja govedoreje. Samo lastniki teh bikov dobijo dopustnico in s tem dovoljenje, da jih smejo vporabljeti za splošne plemenske svrhe proti primerni odškodnini. Pripuščenje nelicencovanih bikov je prepovedano in se kaznuje z denarno globo 10—250 Din. Zato je potrebno, da prižene vsakdo svojega nad 1 leto starega bika v pregled in morebitno licenciranje.

Da se olajša onim pošrtvovalnim kmetovalcem, ki drže dobre plemenske bike, za občo blagostanje prevzeto breme, so določene denarne nagrade iz državnih sredstev po 500 in 400 Din in številne manjše nagrade iz okrajnih blagaj. Za nenagrajene bike dobijo posestniki potnino iz okrajnih sredstev.

Kot častno priznanje za vzgojevalce najlepših bikov so določene diplome ministrstva za kmetijstvo in pohvalnice velikega župana.

Ob priliki licencovanja se vrši povsod tudi kratko strokovno predavanje o smernicah za povzdigo živinoreje. Naj se zanimajo za to prireditelj tudi oni gospodarji, ki sami nimajo bika.

Največje važnosti je licencovanje bikov tudi za vsa občinska predstojništva. Med glavne naloge občin spada tudi skrb za zadostno število licenciranih bikov. Štajerski govedorejski zakon z dne 17. aprila 1896 določa v tem oziru sledeče:

»Ako ne zadostuje v občini broj spuščalnih bikov, katere imajo zasebniki v splošno vporabo, dolžna je ista, da skrbi za nabavo i vzdrževanje še potrebnih bikov.«

S tem imajo očine velike izdatke, h katerim še pridejo stroški za naknadno licenciranje takih občinskih bikov. Zato naj pridobi vsaka občina čimveč zasebnikov za držanje bikov, katerih je treba na vsakih 80—100 krav najmanj po enega.

Licencovanja se vršijo po podrobnem sporedu, katerega sestavi okrajni odbor, odnosno sreski poglavar. Ta spored se objavi po vseh občinah.

Ing. B. W.

Zganite se v zadnjem trenutku!

(Dopis iz Žabnice.)

Milijonsko število miši, ki žre noč in dan po Sorškem polju ter okolici Kranja, odjeda že skoro zadnje koreninice naše ozimine. Zato pozivamo velikega župana ljubljanske oblasti: Izdajte nujno sredstva našim županstvom za pokončevanje miši! Če bi padla kakšna jerebica ali zajec, naj najemni-

kom lova država povrne škodo. Ako država sedaj ne pomaga, morala nam bo pomagati celo leto. Če se miš tako naprej množi, kakor sedaj, izgledalo bo naše polje prihodnje pomlad kakor po toči. Zadeva je resna, pomoč nujna!

Obenem pozivamo vse dotične osebe, ki so lansko leto metale strup po našem polju, naj se ne predrznejo tudi letos. Poginiti je moral marsikateri psiček, ki je popolnoma nedolžen napram divjačini, nasprotno pa bi bil pomoril čez leto vsaj par sto miši. Če bo poginil še en pes za zastrupljenjem, vam zasigramo v jeseni redek lov! Dobro vemo, odkod zleti in kam se vsede jerebica v ranem jutru. Dobro vemo, kam se hodi zajček past. Smo kmetje sicer dobri in usmiljeni; če pa ste vi zlobni, potem klin s klinom!

* * *

Pastirski tečaj na Jesenicah.

Planinski odbor za srez Radovljica priredi v soboto dne 6. marca t. l. na Jesenicah v hotelu Paar (nasproti koldvoru) enodnevni pastirski tečaj. Vsakemu pastirju iz političnega okraja Radovljica, ki se udeležiti tečaja in se izkaže z izkaznico od županstva, izplača odbor dnevnic v znesku 40 Din in mu povrne železniške stroške. Po dovršenem tečaju bo razdeljeval odbor posebne nagrade zaslužnim pastirjem, katerih imena so bila razglašena lanske jeseni v »Kmetovalcu in vseh ljubljanskih tednikih. Teh nagrad se razdeli za sodni okraj Radovljica 17, v skupnem znesku 1825 Din, a za sodni okraj Kranjska gora štiri nagrade, v skupnem iznosu 950 Din. Pastirjem, kateri dobe te posebne nagrade, se dnevnic in potni stroški ne izplačajo. Vsi prizadeletni pastirji se opozarjajo, da se tečaja za gotovo udeležijo, ker so nagrade znatne (po 50 do 250 Din na osebo).

Povdarja se, da se bo na tečaju podalo navzočim pastirjem poleg splošnega planšarskega pouka navodilo, kaka dela naj opravlja priden pastir na planini, ako naj pride v poštev za posebne nagrade, katere bode podeljeval planinski odbor letos jesni onim pastirjem, ki se bodo s temi deli posebno odlikovali.

Med tečajem se vrši tudi seja planinskega odbora, h kateri se vabijo vsi članidoborniki.

Program pastirskega tečaja:

Ob 9. uri predpoldne otvoritev tečaja (agrarni komisar dr. Fran Spiller-Muys).

Od 9.30 do 10.30 O prvi pomoči pri oboleti živini na pašni in o ravnanju s pašno živino na planini (predava okrajni živinodržavnik Zarnik). Od 10.30 do 11.30 O mlekarstvu na planini (predava drž. mlekarški instruktor A. Pevec).

Od 12.30 do 14.30 O zboljševalnih delih na planini (predava okrajni ekonom J. Sustič).

Od 14.30 do 16.30:

1. Razdelitev posebnih nagrad pastirjem.

2. Razdelitev dnevnic in železniških stroškov.

Ob 16.30 zaključitev tečaja.

Za Planinski odbor za politični okraj Radovljica, v Hrašah pri Lescah: Ivan Ažman, t. č. načelnik.

* * *

Licenciranje bikov v srezu Maribor desni breg.

Vsled odloka velikega župana mariborske oblasti z dne 16. januarja 1926, E. br. 88/2, se vrši licencovanje plemenskih bikov v območju sreza Maribor, desni breg v letu 1926 po sledečem sporedu:

I. Dne 13. marca 1926 ob 9. uri v Mariboru, Magdalensko predmestje pri gostilni Počivalnik ob Tržaški cesti: za občino Bistrica pri Limbušu in Limbuš. II. župa. Župni načelnik: Glazer Alojz ml., posestnik v Rušah št. 88. — Za občino Pekre, Radvanje, Razvanje, Studenci, Tez-

no, Vrhov dol. III. župa. Župni načelnik: Habjančič Leopold, upravitelj v Betnavi. — Za občine Dolgoše, Sv. Miklavž, Pohorje, Zerkovce VI. župa. Župni načelnik: Sel Alojz, posestnik v Zerkovcih.

II. Dne 13. marca 1926 ob 14. uri v Slivnici pri gostilni Lesjak: za občine Bohova, Fram, Spod. Hoče, Loka, Morje, Orehova vas, Rogoza, Skoke, Slivnica. IV. župa. Župni načelnik: Dobaj Franc, posestnik v Slivnici št. 15. — Za občine Gorica, Ješenca, Sv. Marijeta na Dr. p. Podova, Rače. V. župa. Župni načelnik: Faleš Alojz, posestnik v Račah. — Za občine Zg. Hoče, Pivola, Pohorje, Ranče. VII. župa. Župni načelnik: Godec Franc, posestnik, Zg. Hoče.

III. Dne 15. marca 1926 ob 8. uri v Sv. Lovrencu na Poh. pri gostilni Kader za občine Cinjač, Kumen, Lehen pri Ribnici, Sv. Lovrenc na Ph., Recenjak, Rdeč breg. I. župa. Župni načelnik: Pernat Alfonz, veleposestnik v Sv. Lovrencu na Poh.

IV. Dne 15. marca 1926 ob 14. uri pri gostilni Josipa Mule za občine: Bistrica pri Rušah, Lobjnica, Ruše, Smolnik. II. župa. Župni načelnik: Glaser Alojz ml., posestnik v Rušah.

K licenciranju so pripuščene sledeče pasme: 1. marijadvorska, 2. pinčgavska, 3. pomurska, 4. muricodolska, 5. pasma planinske živine.

Kot premije za licencovane bike so dovoljene: a) od države dvoje prvih po 500 dinarjev = 1000 Din in dvoje drugih nagrad po 400 Din = 800 Din, skupaj torej 1800 Din, b) od Okrajnega zastopa v Mariboru 2000 Din.

Pripominja se, da bodo premovani predvsem bikli marijadvorske pasme in da je obvezen prigon vseh bikov, ki služijo za splošno plemensko uporabo. Proti lastnikom nelicencovanih zakonitih bikov se bo postopalo z vso strogostjo.

Naš ameriški dolg, ki znaša nekaj nad tri milijarde dinarjev, bomo začeli odplačevati čez 7 let in je dogovorjenih 62letnih obrokov. Obresti znašajo 3%. Tak uspeh je dosegla komisija, ki je pod vodstvom finančnega ministra odšla v januarju v Ameriko.

Pokroviteljstvo nad letošnjim ljubljanskim velesejmom je zopet prevzel naš kralj.

Živinorejska zadruga se je ustanovila v nedeljo 21. t. m. v Žabnici pri Škofji Loki. Na ustanovnem obnem zboru, ki se ga je udeležilo 45 posestnikov, sta poročala okrajni ekonom J. Hladnik in ravnatelj

Z. S. Z. F. Trček. Zadruga je rodila nujna potreba, da se izboljša živinoreja, ki je ravno v Žabnici vsled krvnega sorodstva pričela pešati. Zato bo morala skrbeti tako za dobre plemenske bike, kakor tudi za pouk in drugo. Žabničani imajo sedaj že tri zadruge: drevesničarsko, strojno in živinorejsko. Prvi dve že lepo delujeta. Čast Žabničanom!

»Kmetijski hranilni in posojilni dom« v Ljubljani se razvija v naš prvi kmetijski denarni zavod. Sprejema vloge in daje posojila pod najpovoljnejšimi pogoji. Zavod vsakomur najtopleje priporočamo!

Učni tečaji za kmetovalce na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrše ob zadostnem številu udeležencev po naslednjih strokovnih skupinah: I. Sadjarstvo: 1. enodnevni tečaj za precepljanje sadnjega drevja v pondeljek, dne 1. marca t. l.; 2. enodnevni tečaj za sajenje in oskrbo sadnega drevja v torek, dne 2. marca t. l. in 3. enodnevni tečaj za precepljanje sadnega drevja (ponovno) v pondeljek, dne 8. marca t. l. (vselej od 9. do 12. in od 14. do 16. ure).

— II. Vinarstvo: 1. enodnevni tečaj o trsnih rezih; 2. enodnevni tečaj o cepljenju in trsničarstvu; 3. enodnevni tečaj o grozdnem sukaču in uporabi vprežnega orodja v vinogradih. — III. Kletarstvo: petdnevni tečaj o najvažnejših vprašanjih kletarstva. — IV. Poljedelstvo: 1. enodnevni tečaj o obdelovanju zemlje, o gnojilih in gnojenjih ter o semenarstvu; 2. enodnevni tečaj o pridelavi krme in krmljenju in 3. enodnevni tečaj o rastlinskih škodljivcih in boleznih. — Vsi tečaji so teoretični (predavanja) in praktični (razkazovanja z demonstracijami, skioptičnimi slikami in vajami). Zanimanci (brez razlike spola in starosti) naj svojo udeležbo nemudoma obvezno prijavijo z dopisnico direkciji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru

in naj točno navedejo od naštetih deset tečajev tiste, katere želijo obiskovati. Dnevi za sadjarske tečaje so zgoraj določeni, dnevi za vinarske, kletarske in poljedelske tečaje se pa vsakemu posebej, pisмено sporoče na podlagi njihove prijave. Pouk je brezplačen, potrebnim se pa morda nudijo skromne podpore ali kake olajšave, če namreč le-te ministrstvo za kmetijstvo dovoli. Po potrebi in zanimanju se bodo prirejali nadaljnji učni tečaji. — Direktor Andrej Žmavc.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Vodicah priredi v soboto dne 27. t. m. celodnevni tečaj iz sadjarstva in vrtnarstva. Tečaj bo vodil glavni tajnik osrednjega društva iz Ljubljane g. nadzornik Škulj. Predavanje se vrši v mali društveni dvorani in sicer po sledečem redu: Dopoldne začetek ob 9. uri, predavanje iz sadjarstva, vabljeni posebej moški; popoldne začetek ob 2. uri, snov predavanja iz vrtnarstva. Popoldanskega predavanja naj se ženske v obilnem številu udeležijo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Pomladanski vinski sejem v Zagrebu. Ker se termin otvoritve sejma (21. do 28. marca 1926) že približuje in je večji del razstavljalcev svoje sodelovanje že prijavilo, se pozivajo vsi zainteresirani, ki name ravajo sodelovati na sejm, da se čimprej prijavijo. Te dni se prične z razdeljevanjem prostorov, ki se bodo razdelili tako, kakor dohajajo prijave. Istotako bodo razstavljeni v dvorani vinskega sejma pivničarski stroji in vse ostale potrebščine, katere se rabijo pri umnem kletarstvu.

Nova zadruga zveza se je ustanovila v Ljubljani pod imenom »Revizijska zveza v Ljubljani«. Posle vodijo do prvega občnega zbora gg. Franc Peterca, velepos. v Ljubljani; Josip Šiška, stolni kanonik v Ljubljani in Josip Borštnar, župnik v pokoju v St. Vidu

nad Ljubljano. Ministrstvo za notranje zadeve je novi zvezi že dalo revizijsko koncesijo.

Pravilnik o prodaji strupov in modre galice. V pravilnik o prodajanju modre galice je prišla tudi čudna birokratična modrost, da smejo modro galico — kakor vse ostale strupe — prodajati le oni, ki napravijo izpit za prodajo teh strupov. Naša čuječa »Kmetijska družba« je na to nerodnost takoj opozorila HSK in poslanca tov. Pucelj in Kelemina sta takoj intervenirala pri ministru nar. zdravja, da ostane glede prodaje modre galice za vinogradnike pri starem načinu prodavanja. Intervencija naših poslancev je imela uspeh in g. minister nar. zdravja izda v najkrajšem času k pravilniku potrebno tolmačenje.

Nevarna reklama. Kakor vsako leto bodo tudi letos imeli v Ljubljani velesejm. Ni dvoma, da so velesejmi in razstave jako koristne naprave za povzdigo trgovine in obrti. Ni se nam pa zdelo posebno posrečeno, da je velesejski urad za časa velesejma in po njem objavljaj v listih poročila, za koliko milijonov kupčij in naročil je bilo vsak dan sklenjenih. Ne gre nam za to, da bi preiskavali, če so se res sklepale tako dobre in tako številne kupčije, mislimo pa, da nam vsem skupaj objava milijonskih števil in kupčij v davčnem oziru silno škoduje. Tudi velesejske številke se izrabljajo kot dokaz za »bogato« Slovenijo in temu primeren je potem davek. Za mnoge trgovce je ravno objava teh števil bila povod, da se velesejma ne udeležujejo več.

Vrednost denarja. Dobi se:

za 1 dolar	57 Din
za 100 lir	228.50—230 Din
za 1 šiling	8 Din
za 100 čeških kron	169 Din
za 100 franc. frankov	205 Din
za 100 švic. frankov	1096 Din
za 100 nemških zl. mark	1353 Din

Združene opekarne d.

Ljubljana
Miklošičeva cesta 13

preje
Vidic-Knez

tovarne na Viču in Brdu
nudi v poljubni množici — takoj dobavno — najboljše preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezama kakor tudi bobrovcev (biber) in zidno opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba! Stakleni strešnik vedno v zalogi.

STROJ

za izdelavo cementne opeke se ugodno prodaja. 227 skoro novih modelov. Ponudbe na Al. Mihelič, Podbrezje, Gorenjsko.

Proda se ali zamenja

za hišo ob prometni cesti v okolici Maribora, enonadstropna hiša poleg cinkarne v Gaberju (z gostilniško koncesijo). — Ponudbe sprejema Jakob Štribar, Gaberje - Celje.

IZJAVA.

Podpisani Štebi Lovrenc iz Dragoviča, preklicujem in obžalujem neresnične govorce glede Čeh Ane, posestnikove hčere, Grlinec, zlasti pisavo in nesramno vsebino plakatov, ki so povzročili Ani Čeh, njenemu uglednemu očetu Francu Čeh in njegovi družini neupravičeno sramoto in krivico ter prosim vse za odpustitev ter se jim zahvaljujem, da so odstopili od zasebne obtožbe.

Pluj, 19. febr. 1926.

Lovrenc Štebi l. r.

KMETOVALCI!

Kupujte svoje potrebščine samo pri onih trgovcih, ki nudijo svoje blago v »Kmetiskem listu«!

Kd r nas podpira, podpirajmo mi njega! — Svoji k svojim!

UMETNA GNOJILA

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani r. z. z o. z.

Kolodvorska ulica št. 7

nudimo po sledečih cenah:

rudninski superfosfat 16%	Din 96—
kalijev sol 42%	100—
thomasovo žilindro 15%	150—
apneni dušik 16 do 17%	140—
	310—

Cene za 100 kg franko Ljubljana. Pri vagon-skem od emu posebne cene

Lep semenski oves nudimo po D n 350 franko Ljubljana

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelučno vest, da nas je zapustila naša pre. raga, nad vse ljubljena soproga, mati, hči, sestra, tele i. t. d., gospe

Elizabeta Ferk, roj. Wressner

sop. oga trgovca, gostilničarja in posestnika

dne 16. februarja 1926 ob 1. uri zjutraj v 47. letu svoje starosti po dolgem mučnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb pre. raga pokojnice se je vršil v četrtek, dne 18. februarja 1926 ob pol 10. uri dopoldne iz hiše žalosti Pesniški dvor 4, na pokopališče župnije Jarenina v Slov. gor.

Predragi pokojnici ohranimo blag spomin!

Pesniški dvor, dne 16. februarja 1926.

Ivan Ferk star., soprog. Ivan Ferk ml., sta, Terezija Wressner, mati. Antonija Semlitsch, sestra. Henrik Semlitsch, svak. In vsi ostali žalujoči sorodniki.

Gospodarji in gospodinje!

Ker je naš denar zopet pridobil veljavo, spoštovanje, se mi je posrečilo nakupiti velike množine raznovrstnega spomladanskega in letnega blaga, katero bom prodajal po zares nizkih cenah. Vsaka družina rabi nekaj. Pri meni imate lepo izbiro v volnenem blagu za moške in ženske; krasne svilene in dilenaste rute, batiste, cefirje in dilene za bluze. Klobuke za moške in otroke, nogavice, srajce, hlače, kravate itd.

Posebno lepo izbiro imam v kamgarnštopih za fante. Ševijote, kamgarne, tibete in polvolnenega blaga za dekleta. Najceneje pa prodajam cvrtncajge in žamete za hlače; oksforle in rujave kontenine. Po ugodnih cenah se dobijo konjski koci, morska trava, gradel in peresa (fedri) za modroce.

Pridite in prepričali se bode, da se pri meni zares po ceni kupi, dobro meri in hitro postreže.

IVAN A. GROSEK
trgovina z mešanim blagom
Trebne, Slovenija.

Kdor želi kupiti zanesljive in prvovrstne cepijene vinske korenjake

traminca, muškatega silvanca, rulandca na podlagi Montikala št. 9 ter belega burgundca, laške graševine, zelenčice in žlahtnine mešane na Rip. portalis, po zmernih cenah, ta naj se obrne na g.

Konrada Žunderl-a
v Mariboru,
Frankopanova ul. 11.

Sirarska zadruga v Hrašah pri Lescah

ima stalno v zalogi dobro uležani pol-masni sir, ki ga oddaja interesantom v vsaki množini na drobno in debelo po najnižjih dnevni cenah. V obratu je skozi vse leto.

Najboljša in zato najcenejše kupite edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, voino, žepne robce, kravate, palice, nahrbtnike, spodnje hlače, otroško trikot perilo, kompletna potrebščine za čevljarje, krojače, sedlarje in šivilje

v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešernovega spomenika. Na veliko in malo!

Krepkega

vajenca

za sodarsko obrt sprejme Fran Repič, sodar v Ljubljani, Trnovo. — Ponudbe naslov.

Krojači, šivilje in nešivilje!

s 1. marcem pričetek

krojnih tečajev

Razpošiljanje in izdelovanje krojev po merah. Krojni pouk s pošto polom učnih risb.

Dipl. krojna šola, Stari trg št. 19/I., Ljubljana.

Telefon 913

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so le **Josip Petelinc-a** Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Gritzner, Phönix in Adler** za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen. Večletna garancija - Delavnica na razpolago

Priznana najsolidnejša domača tvrdka

JOS. ROJINA Ljubljana

Aleksandrova cesta št. 3. Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. — Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, raglanov, površnikov, dežnih plaščev itd. po izredno nizkih cenah.

Lastni krojaški atelje!

Točna postrežba! Nizke cene!

Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mesečna odplačila.

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

VRT Džamonja in drugovi, dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno okrasno grmovje in drevje imamo celo leto. Zahtevajte cenike.

TISKARNA MERKUR

TRGOV. - INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva 13

TELEFON ŠTEV. 552

TISKA ČASOPISE, KNJIGE, POSETMICE, BROŠURE, LETAKE, CENIKE, TRG. TISKOVINE I. T. D.

Lastna knjigovoznica.

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO. Račun poštno hranilnice št. 14257. — Brzjavke »KMETSKE DOM«.

registrirano zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poročstvu, zastavi premičnih in vrednostnih papirjev. — ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.

POSLOVNE URE: od 8.—12¹/₂, dopoldne in od 3.—4¹/₂, popoldne.